



Son harbdan dersler

İngiliz ve Fransız başvekillerinin nutuklarından meydana çıkan askerî hatalar ve İngiliz-Fransız ittifakının askerlikçe bazı çürük yerleri

Hak nazardan saklasın! Daha on beş gün evveline kadar müttefiklerin kuvvet ve kudretlerinden, milyonlardan, Almanların zafından, hatalarından, dağınık hareketlerinden ve bunun cezasını çekeceklerinden vesairenden bahsedilen Mareşal Pétain'in salâhiyet-i ağandan hakikati dikeyince ayıldılar; bundan sonra, Fransızların ve İngilizlerin hatalarından, harb hazırlıklarının noksanlarından, bu kadar zayıf, kudretsiz bir askerî vaziyet üzerine bu harbe girmekle tarihün en büyük hatalarından birini işlediklerinden, Fransada Yahudilerin devlet işine karıştıgından, Nazırların dolandırıcılığına ahbablık ettiklerinden, milli müdafaa uğrunda Fransız köylüsünün dışından tırnağından artırtarak ödediği vergilerin alçak vatan hainlerinin kirli keselerine istif edildiğinden, Harbden evvel Fransız havacılığının süfla indirilmiş olduğundan bahsetmeğe başladılar; nihayet 22 Haziranda nesrolunan bir başmakalede güzel dersler çıkardılar ve dediler ki: "Mareşalin sözleri yalnız Fransa için değil, daha birçok milletler için de ders teşkil edebilecek bir kuvvet taşıyor. Kazanılmasa zaferlere dayanarak onların sarhoşluğu içinde gevgemek bir millet için en büyük bir tehliktir. Devlet hizmetinde iş gören adamların zevkî safaya dalmaları, vazife başında lâubalilik göstermeleri, şahsî menfaat peşinde koşmaları, yahud kossanlara göz yummaları, netice itibarıyla milletin hayatına mal olabilecek olan cinayetlerdir ki bunlar hiçbir zaman hesabsız bırakılmazlar... Keza diğer bir yazıda da: "Fransada millî müdafaa tahsis olunan para mahallene sarfedilmiyerek israf edilmiş; buna mukabil Almanyada son beş sene zarfında en modern vasıtalarla mücehhez bir ordu vücude getirilmiş; Alman ordusunda siyasi mülahazalar yer almadığı cihetle, klasik ilerleme kaideleri de bir tarafa bırakılarak genç ve en liyakatlı olanlar iş başına getirilmiş; Fransada ise en kıymetli unsurlar muhtelif siyasi mülahazalar dolayısıyla isten uzaklaştırılmıştır... denilmektedir.

Biz daha Norveç hareketleri başında Almanyanın hazırlığına ve askerî kudretine herkesin dikkat bakışını celbederek "Hasını istihfaf etmiyelim", dediğimiz zaman hüsnü niyetleri şüpheli gözlerin izerimize dikildiğini hissederek gülmekle iktifa etmiştik. Acaba yavuz hursuz ve sahibini bastırır vecize si mi tatbik mahalli buldu? Yoksa hakikaten millî bir uyanıklık mı hasıl oldu? Burasındaki şimdilik ayırmak güç. Eğer

YAZAN: General Ali İhsan Sâbis Eski ordu kumandanlarından

Fransa felâketi ve General de Gaulle'in vaktile motörlü kitalar ve tayyareler hakkında yaptığı feryadların nazarı dikkate alınmaması gibi mağlûbiyet âmilleri bizde de iyi, uyandırıcı tesirler hasıl etmiş ve iş hayatımızda bazı faydalı icraat başlatmış gibi oluyorsa, bu neticeye Fransa gibi bir felâkete maruz kalmadan varacağımız - dan dolayı sevinmektiğimiz lâzımgelir.

6 Haziran tarihinde Tasviri Efkârda intişar eden (Fransada son vaziyet) başlıklı yazımızda şöyle demiştik: "Müdafaa ancak üç gün süren Dunkerque kalesinin zaptından bir gün sonra Almanlar Fransada yeni büyük bir taarruza başladılar. Flandres muharebesinden sonra cenub tarafta yeni ciddi bir taarruz için belki on beş hazırlanma kadar beklemek icab edeceğine yazmıştık; vakalar, bizim ümidimizle örtmek istediğimiz, görüşümüzü maatteessüf ifşa etti."

Bir kere bu yazıya intihab etmiş olduğumuz başlık ile yeni başlayan meydan muharebesinin son vaziyet olduğunu ve bununla Fransanın mukadder âlâbetinin taayyün edeceğini anlatmak istemiştik; çünkü Flandres meydan muharebesinin müttefikler için pek mühim bir mağlûbiyet olduğunu ve bundan sonra Fransada başlayan meydan muharebesinin son kat'î vaziyeti husule getireceğini tahmin etmiştik. Bununla beraber gönül müttefiklerimizin telâfi edilemeyecek kadar ağır zayıya uğradığını ve belki tahminimiz, görüşümüz yanlış; belki bu muharebeden kurtarılan kuvvetleri süratle Somme cephesine naklediler ve İngiltereden de yeni kuvvetler getirerek Weygand hattının en mühim sol cenahını takviye ederler, belki Almanlar da mühim zayıya uğramışlardır; ken dilerini çabuk toparlayamazlar; diye ümidler beslemek istedik. Ve bu ümidlerimiz pek mühim mağlûbiyet görüşümüzü bir müddet için örtmek arzu etmiştik. Bundan dolayı o zaman görüşümüzü hemen söylemekte acele etmiyorduk belki 15 Hazirana kadar yeni bir taarruz olabilir; bu zamana kadar müttefikler de kendilerine gelecek Somme - Aisne meydan muharebesinde belki Almanları durdurmağa muvaffak olurlar diye düşünmüştük. Fakat Flandres muharebesinden hemen bir gün sonra Almanlar cenubdan taarruza geçince, vakalar ilk görüşümüzü ifşa ettiler. Almanların ehemmiyetli zayıya uğradıkları, motörlü kitalarının vesairenin muhtaç oldukları maddeleri müttefiklerin bıraktıkları ganimetlerden, istila ettikleri şehirlerden ve mahallerden bol bol temin ettikleri anlaşıldı. Almanların ellerine geçen esirler de müttefiklerin nasıl bir

yünlük ve bozgun içinde bulunduklarını Almanlara ifşa etti. Bu vaziyetin ıslahına vakit bırakmadan istifadeye karar veren Almanlar 15 Haziran beklemeye ihtiyaç göstermediler; ve beş Haziranda taarruza başladılar. Bu acele taarruz gösterdi ki Fransanın son kozu da sarfedilmek üzeredir.

Mister Churchill 4 Haziranda irad ettiği nutukta bu Flandres muharebesi için "Muazzam askerî mağlûbiyet veya felâket", tabirini kullanmıştı. Aldıkları yararı bu kadar ağır olduğunu açıkça itiraf eden bu sözler daha o gün Almanların işine yaradı ve o akşam son taarruz kararını vererek ertesi sabah erkenden bu taarruza başladılar. Herhalde Churchill'in vaktinden evvel yaptığı bu boğboğazlık Almanların çok işine yaramış ve Almanları acele taarruza sevk etmiştir. Mister Churchill bundan 25 sene evvel Çanakkalede yaptığı hatayı bu defa da Belçika ve Flandres muharebelerinde de tekrar etmiş ve fakat bu defaki hareketi müttefikleri Fransanın yıkılmasına sebep olmuştur.

Vaktile Çanakkalede Bahriye Nazarı sıfatile İngiliz donanması ile Çanakkaleye hücum icra etmiş; bu hareketin ne dereceye kadar muvaffak olabileceğini düşünmeden o zamanki düşmanı olan Türkleri istihfaf etmiş; bu işde salâhiyetleri olanlardan bazılarının müfalealarına kulak asmamış, diğerlerini kendi fikrini kabule zorlamış ve nihayet Çanakkale muvaffakiyetsizliğine uğramıştı. Bu hareketi o zaman kısmî bir mağlûbiyete müncer olmuş; fakat umumî vaziyete mühim bir tesir yapmamıştı.

Bu defa Belçika ve Flandres muharebelerindeki mağlûbiyetine Fransızları sürükleyen, zannımıza göre Churchill ve İngilteredeki altıncı kol reislerinden Edender; Almanları en çok hakir gören bunlardır. Bir yandan düşmanı istihfaf etmek, düşmanın kudret ve kıymetini iyi takdir edememek; diğer taraftan Belçikaya yardım bahanesi altında İngiliz menfaatini düşünmek, Almanları Britanya adasına yakın olan Avrupa karasının sâhillerine sokmamak ve bu sâhillerden, İngiltereye kolayca hava taarruzu yapmak imkânını Almanlara vermemek için tesir icra etmiş; bu düşünceler askerî vaziyete hiç tevafuk etmeyen bir sevkülceyş katarı vermek hususunda Fransızları icbara sebep olmuştur.

Bu hareket neticesi cık çıkmıca bu defa hata sadece Fransız Başkumandanlığına yüklenilemez; bu teşvirdi edilmemiştir. Mister Churchill 18 Haziranda ki nutkunda "Fransız cephesinin Sedan'dan ve Meuse'den yarımın olmasına rağmen Fransız Başkumandanlığının gımal ordularını Belçikadan geri almak hususunda teccur gösterdiğini", söylemiştir. Fikirince, Fransız başkumandanlığının esas hatası, İngiliz ısrarlarına kapılmasıdır. Öyle zannediyor ki eldeki kuvvetlerle Fransayı buralıp Belçikaya imdadla koşmak fikri İngiliz fikri olup, Fransızlar, müttefiklerin gücendirmemek için bile bile bu hataya sürüklenmişlerdir. Eğer General Gamelin çok metin bir kumandan olsaydı, son defa Weygand'ın İngiliz Harbiye Nazarı Eden ile yaptığı münakaşa-

Şehir ve Memleket Haberleri

Şehir meclisinin dünkü fevkalâde toplantısı

Meclis üsküdar tramvaylarının tasfiyesi teklifini kabul etti

İstanbul Şehir Meclisi dün saat 14 de fevkalâde olarak toplanmıştır. Meclisin bu fevkalâde toplantısına Vali ve Belediye Reisi doktor Lütfi Kırdarın hastata olması dolayısıyla Vali Muavini Hüdayi Karataban Valiye ve kâleten riyaset etmiştir. Saat tam 14 de Hüdayi Karataban kürsîye gelmiş ve ekseriyet mevcut olduğunu söyleyerek kısa bir nutukla celseyi açmıştır. Hüdayi Karataban bu açış nutkunda demmiştir ki:

"Aziz arkaadaşlar, Vali ve Belediye Reisi Doktor Lütfi Kırdar rahatsızlığı dolayısıyla bizzat bulunup meclisi a-

gamadı. Bu gereffili vazifemin tarafından ifasını emir buyurdular. Bu güzel vesile ile sizlerle görüşüp konuşmak imkânına nail olmuş bulunuyorum. Fevkalâde ictimamızın müzakere mevzuu müessis ve hissedarlarından olduğumuz Üsküdar, Kadıköy ve havalisi halk tramvayları Türk anonim şirketi iştir. Me-seleyi yükksek meclisinize arz ediyor ve bir karar itihazını rica ediyorum."

Hüdayi Karatabanın bu açış nutkunu müteakib riyaset makamı tarafından hazırlanan ve Üsküdar halk tramvaylarının tasfiyesini talep eden rapor o-

kunmuştur. Raporda Üsküdar halk tramvaylarının 1.5 milyon liralık, kete edilmemiş 300 bin hisse senedinden mürekkep sermayesi bulunduğu ve bunun 950 bin liralık hissesinin belediye 468 bin liralık hissesinin vakıflar umum müdürlüğüne 22 bin liralık hissesinin de hususî eh-hasa aid olduğu kaydolunduktan sonra şirketin bugünkü vaziyetine geçilmiştir.

Şirketin bugünkü vaziyeti Şirketin tarihi teşekkülünden beri iyi işlemediği görülmektedir. Bu itibarla mütemadiyen borçlanmıştır. Bu borç yekûnu 939 senesi Haziran ayı sonuna kadar 1.463.817 lira gibi muazzam bir meblâğı bulmuştur. Borcun 232.382 lirası eski elektrik şirketine 44.119 lirası bu - vagazi şirketine, 127.532 lirası bir Alman firmasına, 665.11 lirası da İş Bankasına aittir. Bundan başka şirketin 293 bin liralık bir borcu için de muhavvile merkezi ve 24 tramvay arabası vesair bazı tesisatı birinci derecede terhin ve ipotek edilmiştir.

Bu vaziyet şirketin ıslahı için esahî tedbirleri icab ettirmiştir. Belediye bu hususta hükûmete müracaatla yardım talep etmiş ve belediyenin de bizzat yardım yapmak imkânları araştırılmıştır. Bütün bu teğebbüsler iyi netice vermediğinden Dahiliye Vekâletinde toplanan hususî bir komisyon şirketin tasfiyesini tavsiye etmiştir.

İstanbul belediyesi riyaset makamı bu tasfiye için gehir meclisinden salâhiyet istemektedir. Riyasetin bu raporu meclis azalarının talepleri üzerine kavanin, mülkiye ve iktisad encümenlerine havale olunmuştur. Meclis bu encümenlerden gelecek mazbataları dinlemek üzere birinci celseye nihayet vermiş - tir.

İkinci celse Saat 16 da açılan ikinci celseye reis vekili Farukî Dereli riyaset etmekte idi. Celse açılır açılmaz kavanin, mülkiye ve iktisad encümenlerinin müşterek mazbatası okunmuştur. Bu mazbatada şirketin teşekkülü ve bugünkü vaziyeti muvassafan izah edilerek tasfiyenin zarureti kabul edilmekte ve meclise aşağıdaki maddenin kabulü isten - mekte idi.

1 — Tasfiyeden evvel âlâka - darlarla anlaşmak için makama mezuhiyet itası,

2 — Ancak bir anlaşmaya varılmadığı takdirde Üsküdar ve havalisi halk tramvayları heyeti umumiyesinden tasfiye kararı alınması,

3 — Tasfiye kararı ve tasfiye nin tatbikatı esnasında veyahud tasfiye kararı alınmadığı takdirde bir âmm hizmet olan tramvay seferlerinin sekteye uğratılmaması.

Müşterek encümenlerin mazbatası ve bu üç madde meclis tarafından aynen kabul edilmiş - tir.

Ekrem Turan bir teklifi Meclis azasından Ekrem Tur son olarak söz almış ve Vali ve Belediye Reisi Lütfi Kırdarın geçirdiği kazadan bahsederek meclisin bir heyet seçerek kendisine geçmiş olsun demeye göndermesini istemiştir.

Bütçe encümeni reisi Halil Hâmi de hasta olduğundan diğer bir heyetin evine giderek kendisinin hatırı sorulmasını talep etmiştir. Bu talebler kabul edilmiş ve bunu müteakib ictimâ nihayet verilmiştir.

MÜTEFERİK :

Nafia teknik okulunun bu seneki mezunları

Yıldızdaki Nafia Teknik okulunda mezuniyet imtihanları neticelenmiştir. İmtihanlar neticesinde inşaat kısmından 35 gencden 34 ü muvaffak olmuştur. Talebeler bugün saat 15 de bir veda merasimi yapacaklardır.

BELEDİYEDE :

Şehrimizde depo edilen kok kömürü

İstanbulda Etibank için tesis edilen depolara şimdiye kadar 18 bin ton muhtelif cins kok kömürü depo edilmiştir. İstanbul senelik kömür ihtiyacı 75 bin ton olduğuna nazaran bu miktar kömürün depo edilmesi bir kaç ay meselesidir. Eylül sonuna kadar şehrimizin bütün ihtiyacı depolara getirilmiş bulunacaktır.

Rumen sâhillerinde tehlikeli mntakalar ilân edildi

Rumanya hükûmeti tarafından Köstence ve Tuna ağzı da dahil olmak üzere Rumen sâhillerinde iki tehlikeli mntaka ilân edilmiştir. Şehrimize gelen malûmata göre Tuna veya Köstenceye girmek isteyen bütün gemiler Sâine ve Köstence liman memurlarına mevazalat gün ve saatlerinden muvafık bir zamanda teşvile haberdar edecekler ve Sf. Gheorghe fenerinin 8 mil cennubi şarkısında kâin bir nâ'tada gönderilecek kalıvaz beldiyeceklerdir. Kalıvazlar fena ve sisli havalar müstesna olmak üzere güneşin doğmasından itibaren kadîr vâzife göre - ceceklerdir.

Bakır şilebi kurtuluyor

Midilli civarında Baba burunda karaya oturan Bakır şilebinin kurtarma ameliyesi süratle devam etmektedir.

Dün şehrimize gelen son haberlere göre geminin bir numaralı ambarındaki rahmelerin de kâmilan kapatılarak suların boşaltıldığı anlaşılmıştır. Buradan giden Alimler ve Saroz tahliis yerlerinden başka vapurdan boşaltılacak 500 ton kadar yükli almak üzere mavna ve romorkörler istenmiştir. Bu tekneler İzmirden temin edilecektir. Geminin iki üç güne kadar yüzdürülerek limanımıza getirileceği ümid edilmektedir.

Demir ve çivi fiyatları

Fiyat mürakabe komisyonu dün Mntaka Ticaret Müdürlüğünde toplanarak demir ve çivi fiyatlarının bırakılacak meşru kâr nisbetlerini teklif etmiştir. Dünkü komisyon teklif edilen nisbetleri önümüzdeki toplantıda da teklif ederek kat'î rakamları tesbit edecekler.

Diğer taraftan dün ikinci el limon fiyatları da Mntaka Ticaret Müdürlüğüne tekrar mü - racaatla bulunmuşlardır. Haber aldığımız göre ithalatçılar ikinci ellere yüzde 5 ve kendilerine de yüzde 15 kâr almak istemektedirler. Komisyon bu hususta da kat'î bir karar vermemiştir.

Ali İhsan Sâbis

Ali İhsan Sâbis

Ali İhsan Sâbis

Ali İhsan Sâbis

Ali İhsan Sâbis

Ali İhsan Sâbis

Ali İhsan Sâbis

Ali İhsan Sâbis

Ali İhsan Sâbis

Ali İhsan Sâbis

POLİTİKA

Balkanlarda

ali hazır siyasi ve askerî faaliyetinde iki hâdise meclisî celbetmektedir.

Bunlardan birisi, Alman ve İtalyan müşterek kuvvetlerinin İngiltere'lerine ve imparatorluk topraklarına yapacakları taarruz hazırlıkları faaliyetleridir.

Diğer hâdisede Balkanlarda günlerde vukua gelen ve Rumanya taallük eden siyasi ve askerî faaliyetleridir.

İngiltereye karşı yapılacak taarruzun tatbikatı ve gıddeti ile Balkanlardaki siyasi vaziyetin deroceli nasebeti de bu suretle kendisini göstermektedir.

Fakat Balkanlara ve bilhassa Rumanyaya müteakib meselelerin şeklide tezahür edeceği hakikati bugün esasî bir fikir yürütülür. Zira, hal hazırda Avrupalı, asya - yukarı harile temasını temin etme ve iktisadî vaziyeti ile sıkı sıkıya alakadar eden bu gıddet mntakaların içinde, için için bir kaynasma vardır. Bilhassa 1919 sulh muahedelerinin Macaristan, Bulgaristandan ayrıp diğer Balkan devletleri verildi toprakların mukadderatı hakikaten bu kaynasma gıddetle tezahür etmeye başlamıştır.

Avrupalı revizyonist siyaseti son Alman galibiyetlerinin müteakib hareketi geçmesi, Balkanlarda da kendisini göstermek istediğini ispat etmiş bulunmaktadır.

Bu revizyonist harsket ezcümle Sovyet Rusyanın, harb sonunda Rumanyaya verilen Besarabyayı ve burada Bukovinayı Rumenderen ile İtilmatom ile istemeleri üzerine dahiliye bir sarahat arzettiştir. Şüp - zelye Moskova Besarabyanın Rumanyaya ilhakını tanımasını ve bu hareketi serbesti ile muhafaza eylemek yoluna gittiği.

Rumanya hükûmeti, bu suretle son günlerin hâdiseleri karşısında nazik bir mevkiide kalmış ve Rus talepleri önünde Besarabya ve Bukovinayı terke mecburiyet duymuştur. Zira Rumanyanın diğer iki hududunda revizyonist siyaset takib eden Bulgaristan ile Macaristan da askerî baskılara girmişlerdir. Sofya, Dobruca'yı isterken Budapeşte de Transilvanyanın idadesini istemektedir.

Böyle bir vaziyet karşısında Bükreş, şüphesiz millî arzusu hilâfına Sovyet Rusya ile olan itilâfını muhafaza bir aile suretine bağlayıp Macar ve Bulgar tehlikesine karşı korunmağa başlıca hedef olarak göz önünde tutmuştur. Ve bu maksada umumî mahiyette askerî ihzarata girmişti.

Şimdi Balkanlardaki vaziyet Rumanya için tek bir letikam göstermektedir. O da diğer hududlarını muhafaza eylemek ve millî topraklarını kurtarmaktır.

Evvelimide Bükreşin, komşusu Sovyet Rusya ile mümkün mertebeye geçmek ve aynı zamanda Bulgar ve Macar isteklerine karşı kendisini muhafaza için mühter devletlere de bir tekkarül siyaseti takib eylemek istediği müşahade edilmektedir.

Bükreş hükûmeti 1939 tarihinde Fransa ve İngilterenin kendisine verdiği garantiden sarfınazar ettiğini beyan müteakib, Berlin ve Romanya Balkanlardaki meselelerin müslimane hâli zımında müracaat etmiştir. Son gelen haberlerde görülen bu müracaatın başlıca hedefi Romada Bal - kanlara müteakib bir konferansın toplanmasıdır.

İşte, Balkanlardaki vaziyetler mühter devletlerinin, böyle bir müracaata verecekleri cevabdan ve alacakları kararlardan esaretdir. ki, tavazuh edecekler. Bu suretle Almanlarla İtalyanların ve bu arada Sovyet Rusyanın cenubi şarkı Avrupalı hak - kındaki nokta nazarları da aşağı yukarı anlaşılabilir olacaktır.

Bu sebebdendir ki Balkanlar ve bilhassa Rumanya meselesi, halihazırda, en mühim siyasi hâdiselerden biri olarak meydana çıkmış bulun - maktadır.

Dr. REŞAD SAGAY

Havayıcı zaruriye fiyatlarının yüksekliği tesbit olundu

İstanbul Belediyesi İktisad Müdürlüğü havayıcı zaruriye fiyatları için senekiler arasında fiyat noktasından bir mukayese hazırlamıştır. Bu mukayeseye nazaran havayıcı zaruriye fiyatlarında bariz fiyat yüksekliği tesbit edilmiştir. Bu fiyat yüksekliği yağlarda % 20, pirinç de % 12, fasulyede % 25 etlerde % 25 nisbetindedir.

Yalnız zeytin taneesinde % 35 nisbetinde bir fiyat tenezzülü görülmüştür.

Yalnız zeytin taneesi fiyatlarında tenezzül görüldü

İstanbul Belediyesi İktisad Müdürlüğü havayıcı zaruriye fiyatları için senekiler arasında fiyat noktasından bir mukayese hazırlamıştır. Bu mukayeseye nazaran havayıcı zaruriye fiyatlarında bariz fiyat yüksekliği tesbit edilmiştir. Bu fiyat yüksekliği yağlarda % 20, pirinç de % 12, fasulyede % 25 etlerde % 25 nisbetindedir.

Yalnız zeytin taneesinde % 35 nisbetinde bir fiyat tenezzülü görülmüştür.

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Dr. REŞAD SAGAY

Yeni Sabah

ABONE BEDELİ

Türkiye Enebi

SENELİK 1400 Krg. 2700 Krg.

5 AYLIK 750 » 1450 »

3 AYLIK 400 » 800 »

1 AYLIK 150 » 300 »

4 TEMMUZ 1940 PERŞEMBE

27 Cemazil'evvel 1359

21 Rumi Haziran 1356

Gün 186 Ay: 7 1940 — Hızır 60

Güneş 9.49

Öğle 4.34

İkindi 8.33

Ezani 19.18

17.18

Vasatı 20.44

22.47

3.15

Vasatı

EN SON HABERLER

Fransız kanunu esasisi değişiyor

(Baş tarafı 1 inci sayfa)
yüksek otoritesi altında yeni bir anayasa temin etmek üzere parlamentodan elzem salâhiyet istiyecektir. Bu anayasanın esas hedefini, işçilerin, ailenin ve vatanın hukukunun garanti edil-mesi teşkil ediyecektir.

Mütarekenin imzasındanberi üzerinde düşünülmekte olan bu proje, mercvîleri tarafından gerek Bordeaux'da gerek Cler-mont - Ferrandda bir çok âyan azasına ve mebusa açılmış ve bu parlamento azaları, müttetfikan, günün mecburiyetlerini müdrik bulunduklarını bildirmişlerdir. Milli kalkınmanın icra kuvve-tinde devamlılık olmadıkça ve işe başlamak için hükûmetin devam edeceğine kanaati bulun-madıkça vücutte getirilemeyeceği bahsinde efkârı umumiye, her halde parlamento ile aynı fikirde bulunacaktır. Çalışma ve zekâ, memleketin bu derece fena-lık yapmış olan iltimasın ve Plutokrasinin yerine geçmiştir.

Yeni anayasa, modern ve cüretkâr olacak ve devlete otorite-sini hükûmetranlığını ve nüfuzu-nu iade ediyecektir.

Yeni anayasa, asamble tara-fından veyahud bugünkü parlâ-mentonun yerini almak üzere se-çilecek asambleler tarafından tasdik edilecektir. Bu hususta meslek teşekküllerine her halde gömîş temsil hakkı verilecektir.

Nazırlar heyetinin ölmüş -deki toplantısında, Clermont - Ferrandda parlâmentonun içti-ma tarihi tesbit olunacaktır. Parlâmento azasından bir ço-ğunun işgal altındaki arazide bulunmasından doğan güçlükler sebebiyle, mebusan ve âyan mec-lisleri, ancak bir hafta sonra toplanabilecektir.

Alman zayıflığı
Berlin, 3 (a.a.) — Alman u-mumi karargâhı, nesrettiği uzun bir tebliğle Fransa seferinin tarihçesini yapmak ve Alman-ların kayıplar hakkında aşağı-daki rakamları vermektedir:
5 hazirandan 25 hazirana ka-dar:

Ölü:	16.822
Kayıb:	9.921
Yaralı:	68.511

10 mayısdan mütarekeye ka-dar:

Ölü:	27.074
Kayıb:	18.384
Yaralı:	111.034

Alman tebliği, bu rakamların, şimdiye kadar yapılan tesbit ve müdahalelere istinad etmekte olduğunu ilâve eylemektedir.

Rotterdamın bombardımanı
Londra, 3 (a.a.) — Reuter: Rotterdam civarında bir tay-yare meydanile Sallara karşı dün sabah erkenden yapılan hava hücumuna âid tafsilât dün akşam negredilmişti. İngiliz tayyare dafî toplanım atışın-den korunmak için bulutların arkasına barınarak bombardı-mana devam etmişlerdir. Birçok projektörler atılan bombalarla söndürülmüşler. Tayyare mey-danına da bir çok bombalar atılmıştır. Cephane yüklü bir sa-la tam isabeti müteakib müthiş bir infilâk olmuştur. İngiliz tay-yarecileri bulutların arasından bile infilâkın ışığını görmüşler-dir. Yerde de bir çok yangınlar çıkartılmıştır.

İngiliz başvekilin İngiliz müdafaa istihkamlarını teftiş etti
Londra, 3 (a.a.) — Reuter: Gelecek haftadan evvel Church-ill'in Avam Kamarasında be-yanatta bulunması muhtemel -dir. Beyanatta müteakib müzake-relerin hafi ni yoksa umumi ni olacağı henüz malûm de-ğildir.

Churchill, dün Sussex sahilini ziyaret ederek bu sahilde bu-lunan bir çok müdafaa istihkâm-larını uzun boylu teftiş etmiş-tir. Seyahatinde Churchill'e im-paratorluk müdafaa komitesi

müşşarî general HL İsmay re-fakat etmiştir.

Batırılan bir İngiliz gemisi
Londra, 3 (a.a.) — Reuter:

Bir Alman denizaltı gemisi tarafından torpillerle 15.500 to-nilâtoluk Gran Dor Star İngiliz vapurunda, Kanadaya götürül-mekte olan 1.500 Alman ve İtal-yan tebaası bulunuyordu. Bu va-purda bulunan mürettebat ve yolcular kurtarılan bin kadar kişi, bugün, bir İskoçya limanı-na çıkarılmıştır. Mürettebattan ve vapurda bulunan İngiliz as-kerlerinden de boğulanlar var-dır.

İngiltere için tayyare motörü
Vashington, 3 (a.a.) — Milli müdafaa encümenin bildirildiği-ne göre, Packard otomobil kum-panyası, altı bini İngiltere için olmak üzere dokuz bin Rollas-royce tayyare motörü imali hakkında bir kontrat yapmayı

Balkanlarda cereyan eden hâdiseler ve İngiltere

(Baş tarafı 1 inci sayfa)
kazançlardan mahrum etmek kendisi için kolay olacağı fik-rindedir.

Bununla beraber, Sovyet iler-leyişi protestolara veya muka-bil tedbirlerle sebep olmamakla beraber Almanya için işleri ol-dukça iğlâl etmiştir.

Macar meclisinde müzakereler
Budapeşte, 3 (a.a.) — Macar ajansı bildiriyor:

Mebuslar meclisinde bir çok mebuslar, Rumanyada bulunan Macarların görmekte oldukları müs-küllâtın bahsetmişler, müs-takil Hristiyan mebuslardan Koezi Horvath şu beyanatta bu-lunmuştur:

— Yirmi senelik küçük düş-melerden sonra, nihayet, Çekos-lovakıyadan sonra Rumanyanın da parçalanmağa başladığını görebilmekteyiz. Eminim ki İ-talyan ve Alman dostlarımız, Macar metalebatının ne kadar muhik olduğunu görerek vakit geldiği zaman bunları tahakkuk ettirmek için bize yardım ede-ceklerdir.

Bilâhare mezkûr mebus, "yeni millet partisi, nizamâtının Ma-carlara ve umumiyetle ekalliyetlere hiç bir hak vermemekte olduğunu ve bunların Rumen memurlarının keyfine tâbi hak-larını hükûmetin dikkat nazarı-na koymuştur. Sovyetler tara-fından işgal edilmiş olan arazi-den gelmekte olan on-binlerce Macar mültesicinin Rumen hükûmeti tarafından Transilvan-yaya gönderildiğini ve bunun sebebinin de ellerinde kalmış mallarına hâlel getirmek oldu-ğunu ilâve etmiştir.

Mebus, sözlerine şöyle devam etmektedir:

— Rumanya şimdiden ciddi bir inhilâl halindedir. Keyfiyet ise ekalliyetlerin için mühim bir tehlike teşkil etmektedir. Macar efkârı umumiyesi, hükûmetin bu hususta azimkâr bir vaziyet almasını bekliyor. Her Macar her türlü fedakârlığa hazır bu-lunmaktadır.

Yeni millî - sosyal partisinin lideri mebus Mathias Motology Macar milletinin Transilvanya meselesi hakkında bir tek kana-ati olduğunu beyan etmiştir. Bu beyanata hararetili alkışlarla karş-ılanmış ve mebuslar yerlerin-de kalkarak millî marşı söyle-mişler ve İtalya, Almanya ve Bulgaristan şerefine alkışlar yapmışlardır.

Besarabyanın tahliyesi devam ediyor

Bükreş, 3 (a.a.) — Genel kur-maydan tebliğ edilmiştir:

Besarabyanın tahliyesi 2 tem-muz gününde devam etmiştir. Rumen kâtaatı mezkûr tarihte şu hat üzerinde bulunmakta idi.

tecrûbe mahiyetinde olarak ka-bul etmiştir.

Bu sipariş, Fordun reddiyle-miş olduğu sipariştir. Bu kontra-tın tatbik mevkiine konması için Packard kumpanyası direktör-lerinin kontratı tasvib eyleme-si lâzımdır.

Churchill bugün nutuk söyleyecek

Londra, 3 (a.a.) — Başvekil muavini Attlee, Churchill'in ya-rın harb vaziyeti hakkında be-yanatta bulunacağını Avam ka-marasında bildirmiştir.

Mebus Mander'in Habesistan vaziyeti ve imparator Haile Selâsie'nin avdeti imkânları hakkında sorduğu bir suale ce-vab veren hariciye müşşarî Butler, bu hususta yapacak hiç bir beyanâtı olmadığını, sadece Habesistanda içinden kaynayan şiddetli bir mukavemet âlâmet-leri mevcut olduğunu söyle-

Balkanlarda cereyan eden hâdiseler ve İngiltere

Lungu, Crasna, Ilischi, Adanca-ta, Sulitza'nın şimali, Lipcani, Cergesti, Gerdanesti, Zolcani, Falesti, Cornesti, Varzaresti, La pusna, Sarata, Galbena, Como-rat, Bolgrad.

Mühim bir hâdiseye kaydedil-memiştir.

Peştenin tebliği
Budapeşte, 3 (a.a.) — Macar ajansı bildiriyor:

Macaristan - Rumen hududun-da sanki askerî harekât ve si-lâhlı çarpışmalar olduğuna dair en akla gelmez mahiyette şayia-lar yayılmıştır. Salâhiyetler mahfiller, bütün bu yalan ha-berlerin Macar olmanın memba-larından geldiğini ve bunların ye-gâne hedefinin kargaşalık çıkar-mak olduğunu bildirmektedir.

Halk, havayı zehirlemek için ya-pılan bu gibi teşebbüsleri en bü-yük ihtiraz ile karşılamaya da-vet olmaktadır.

Bulgaristanın Rumanyadan istekleri

Sofya, 3 (a.a.) — Stefani ajan-sı bildiriyor:

Bulgar Hariciye nazırı Sov-yetler birliğinin Sofyadaki elçi-si Lavrentieff ile Bulgaristanın Rumanyadan istekleri hakkında uzun bir görüşme yapmıştır.

Bu isteklerin Avrupa harita-sının tadili işi Almanya ile İtal-ya tarafından kararlaştırıldığı zaman nazarı itibara alınacağı ümid edilmektedir.

Macarlar Transilvanyada bir isyan hareketi hazırlanmışlar

Newyork, 3 (Husus) — "As-sociated Press, in Bükreşten öğrendiğine göre, Rumen otori-teleri, Transilvanyadaki Macar egrafının, bulundukları mînta-kanın Macar askerleri tarafın-dan işgalini teşhil maksadile bir isyan hazırladıklarına kana-at getirmiştir.

Yapılan taharriyat neticesin-de, Macar esgrafına âid ev ve çiftliklerde silâh ve cephaneler bulunmuştur.

Rumen başvekilinin sözleri

Bükreş, 3 (a.a.) — Rador aj-an-sı bildiriyor:

Argetoianonun izahatından sonra başvekil Tataresko söz a-larak eczümle demistir ki:

— Besarabya daima bir Ru-men vilâyeti olmuştur ve öyle kalacaktır. Rumen hükûmeti Sovyetler birliğine karşı taah-hüdlarını ifa edecektir.

Başvekil, bütün memlekettan, kralın etrafında birlik ve tesa-nüd istemistir.

Başvekilin beyanatını eski Besarabya ve Bukovina mebus-ları namına okunan beyanatlar takib etmiştir.

Bu beyanatlar, Besarabya ile Bukovinanın tarih boyunca Ru-men olduğunu ve Rumen kaldı-ğını göstermektedir.

mekle iktifa edeceğini bildirmiş-tir.

Majinoyu müdafaa eden Fransızlar

Vichy, 3 (a.a.) — Havas a-jansı bildiriyor:

General Weygandın bir emri yevmisi resmen bildirilmekte-dir:

Zabitler, küçük zabitler, as-kerler, Sonuna kadar müdafaa etmek vazifesini almış olan 22 bin ar-kadaşınız, Majino hattının istihkâmlarında, mütarekenin mevkii meriyete girmesinden beş gün sonra, mukavemet et-mişlerdir. Ateş kes emri kendi-lerine vasil olmadıktan, ve muhasımların verdikleri her malûmatı reddederek, Fransız kumandanlığı kendilerini haberdar edinceye kadar mücadeleye devam etmişlerdir.

Bu kahramanlık ve askerî vaz-ifeye sadakat sayfası, sizin yazmış olduğunuz sayfalara ilâ-ve edilmiştir. Bu sayfalar, bu-günkü ordunun bir vasiyetname-sini teşkil edecektir.

Yarının ordusu bu vesikada, bir kahramanlık vediaşı teşkil ettiği gibi, ağabeylerinin kendi mukadderatı vadisinde almış oldukları dersleri de ihtiva eyle-mektedir.

İtalyan ile mütareke müzakereleri

Roma, 3 (a.a.) — İtalyan mü-tareke heyetinin reisi general Pinto'dur. Heyet azası general Vechiarelli, amiral Goiran, tay-yare generali Pelegrini, orta el-çi Vitetti'den ibarettir.

Heyet şimali İtalyanın bir ge-hrinde mesaisine başlamıştır. İtibar? a? i?Y?O?e memfec

Almanların verdiği malûmat

Berlin, 3 (a.a.) — D.N.B. a-jansı bildiriyor:

27 haziran 23 hazirandan a-yıran gece İngiliz tayyareleri Alman toprakları üzerinde uç-muşlar ve 8 bomba atmışlardır. Ruhr havzasında, İsveç kon-solosluğu dahil olmak üzere 10 bina ciddi hasara uğramış ve ya tahrib edilmiştir. Bir ölü ve üç ağır, ikisi hafif olmak üzere beş yaralı vardır.

İngiliz tayyarelerinin akımları

Aden, 3 (a.a.) — Bahriah-mer muntakasında Eritrede Assab yakınında Macaca tayya-re meydanı üzerine dün sabah İngiliz hava kuvvetleri tarafın-dan iki hücum yapılmıştır. Bom-ba depoları üzerine yapılan hü-cumlar neticesi olarak şiddetli infilâklar ve yangınlar husule gelmiştir.

İngiliz ve İtalyan tayyare-leri arasında şiddetli muhare-beler cereyan etmiştir. İngiliz pilotları düşman tayyarelerini püskürtmek, bir İtalyan tayya-resinde havada yangın çıkar-mak, bir diğerini yere inmeğe icbar etmek ve bir üçpüçsünü de yerde yakmakla İtalyan pi-lotlarına olan faikiyetini isbat etmişlerdir.

İmha ameliyesi evvelce tan-zim edilen plân mucibince icra edilmiş ve iki mühim benzin de-posu harab edilmiştir. Başka hedefleri olmadığı cihetle İn-giliz tayyareleri üslerine dön-müştür.

Afrika'da harb harekâtı

Kahire, 3 (a.a.) — İngiliz u-mumi karargâhının tebliği:

Garb cölü, Sidi Barrani ve Messa Matruih 1 temmuzda tek-rar bombardıman edilmiştir. Ö-len yoktur. Hasar cüz'îdir.

Somalide Suramo yakınında muntazam İtalyan askerleri ta-rafından muhafaza edilmekte olan Bosontimo hudud karakol-ları 30 haziranda hecin süvarili müfrezeler tarafından muha-rebeye mecbur edilerek İtalyan-lara zayıt verdirilmiştir. Za-miatımız Somalili bir neferden ibarettir.

Resmî Tebliğler

İngiliz resmi tebliği

Londra, 3 (a.a.) — Hava nezaretinin tebliği:
İngiliz hava kuvvetlerine mensub bombardıman tayyarele-ri, dünkü sah akşamı hücumlarına devam etmişlerdir. Hedefler arasında, Hollanda ve Belçikadaki tayyare meydanları, Ruhr'da ve Vestfalia'da münakale yolları, Hamburg ve Dortmunddaki hedefler ve Zeebrugge dokları vardır. Tayyarelerimizin hepsi salim olarak dönmüşlerdir.

Sahil müdafaa tayyarelerimiz, bugün Hollandada, düşma-nın Teel ve Ymuiden üslerini bombardıman etmiştir. Bu harekât esasında bir düşman avcı tayyaresi düşürülmüştür. Tayyare-lerimizin hiçbir kayıp kaydetmemiştir.

Dünya tayyarelerimizden birisi, bir keşif uçuşundan dönmü-müştür.

Bu akşam muharebe tayyarelerimiz iki düşman bombardı-man tayyaresini yakalamışlar ve düşürmüşlerdir. Bu suretle bugün İngiltere üzerine yapılan hücumlar esnasında tahrib e-dilen düşman tayyarelerinin adedi beşi bulmuştur.

İtalyan resmi tebliği

İtalyada bir mahal, 3 (a.a.) — İtalyan umumi karargâhının 23 numaralı tebliği:

Şarkî Afrika'da İngiliz kuvvetleri Matemmadaki garnizonu-muza şiddetle hücum etmişlerdir. Tarafımızdan yapılan muka-bil taarruz neticesinde bu kuvvetler kaçırılmıştır. Düşman saha-da 60 kadar ölü, mîtralyözler ve cephane bırakmıştır. Zayıf-la-mız pek azdır.

Zararı mucib olmayan bir hava akımı esnasında tayyare dafî toplanımız düşmanın iki tayyaresini alevler içinde düşürmüş-tür. Tayyarelerimiz Aden hava ve deniz üssünü muvaffakiyetle tekrar bombardıman etmiştir.

Alman resmi tebliği

Führerin umumi karargâhı, 3 (a.a.) — Alman orduları baş kumandanlığının tebliği:

Yarbay Schulhart'ın kumandasındaki denizaltı gemisi, 24 bin tonlîfate mecmuu hacminde düşman gemisi batırılmıştır. Bunların arasında Atteklaid adındaki 8 bin tonlîfate İngiliz vapuru da vardır. Diğer bir denizaltı gemisi de şimali Manşın garbında 15.500 tonlîfate Aran Dor Star isminde teslih edilmiş bir İn-giliz vapurunu batırılmıştır.

Alman muharebe tayyareleri, 2 temmuzda, Manş sahili üze-rinde müsellâh keşif uçuşları esnasında, bir vapur kafilisine hü-cum etmişler ve 12 bin tonlîfate bir kargoyu ve 6 bin tonlîfate diğer bir kargoyu batırılmışlar ve 8 bin tonlîfate başka bir kargoyu da bombalarla ciddi hasara uğratmışlardır.

Alman muharebe tayyareleri, Skogya sahilinde İngiliz tesli-hat müesseseleri üzerine bombalar atmışlardır. Bilhassa New-castele fabrikaları bombardıman edilmiştir.

3 temmuz gecesi, cenubi İngiltere sahilindeki limanlar tesisa-ına müteaddid hücumlar yapılmış ve bir çok yangınlar ve infilâklar çıkartılmıştır.

Gündüz, üç İngiliz Bristol - Blenheim muharebe tayyaresi, Hollanda üzerine uçuşmağa teşebbüs etmişlerdir. Bu tayyareler, za-manında görülmüş ve muharebeye mecbur edilmiştir. Bu tayyare-lerden ikisi düşürülmüş müvaffak olmuştur.

3 temmuz gecesi, düşman tayyareleri, Hollanda, şimali ve gar-bi Almanya üzerine bombalar atmışlardır. Tarlalara düşen bombalar asgari zarar yapmıştır. İnsanca zayıt yoktur, Bir Alman tayyaresi kayıptır.

Sesini kaybeden millet

[Basmakaleden devam]
en koyu krallık taraftarları mürteci ve müteassıf nasyo-nalistleri Alman himayesi saye-sinde suyun yüzüne çıkmış ve Fransız siyasetinde söz sahibi olmuş gibi görünüyordular.

Fransız milletinde uğranan felâketin tevlid ettiği bir aksü-lâmel, çok derin bir infial sebe-bile efkârıumumiyenin sosya-lizm ve komünizm cereyanların-dan sulheculuk ideallerinden pek tevettir etmesi ve sağ tarafa meyil göstermesi kabildir. Fakat bu ancak Fransız milletinin bir araya gelip, yani düşman istilasından masun bir vatanda yalnız başına kalıp serbest su-rete bir karar ittihaz etmesi neticesinde taayyün edebilir

Fransayı ezmek ve daima göl-gelinde bırakmak isteyen Alman-ların Fransayı dirilticek, inti-kam almağa hazırlıyacak bir hareketi tervic edebilmesi, nas-ılası sigar? Almanya nasyona-listleri, kralcıları ve mürteci-leri ancak Fransada dahili bir nifak ve mücadele tevlid etmek ve Fransayı bütün bütün yı-p-ratmak ve ezmek için muvakkat bir manevra olarak tutabilir.

Fransada M. Laval bütün fırkaları kaldırarak bir faşist rejimi yapacak deniliyor. Tah-kik ve tevsika imkân olmayan bütün Fransız havadisleri gibi bunu da büyük bir ihtiyat ile karşılamak icab eder. M. Laval belki böyle bir fırka veya teş-kilat yapabilir. Fakat bu, Fran-sız milletinin hükûmeti olmaz. Bir hükûmet darbesi neticesin-de zorla iktidar mevkiine gel-miş bir hizbin diktatörlüğü o-lur.

Hüseyin Cahid YALÇIN

Başvekil yeni Rumen elçisini kabul etti

Ankara, 3 (a.a.) — Ruman-yanın yeni Ankara büyükelçisi Crusecu bugün saat 11.30 da Başvekil Doktor Refik Saydam tarafından kabul edilmiştir.

ŞİMDİLİK BUKADAR

İhtikârı azaltacak bir tedbir

İhtikârla mücadele etmek için hükûmetin aldığı ted-birleri biliyoruz. Bunun için bir takım şiddetli müeyyideler ih-tiva eden kanunlar hazırlandı, tatbikatına geçildi. Bu tedbir-lerin az çok faydalı olması, ihtikârın az çok önüne geçmesi ta-biidir. Kurnaz muhtekirler bu kanunun sıkı kayıtlarından kurtulmak için durmadan yeni yeni hileler icad etmekte de geri kal-mıyorlar. Nitekim bunların tat-bik ettikleri ve maalesef muvaf-fak oldukları en basit hile gelen müsteriye göre lâf söylemektir. Dükkâna ihtiyar, kadın, çocuk veyahud hakkını müdafaa edemi-yecek vaziyette bir kimse ge-lecek olursa onlar hiç insaf et-meden istedikleri fiyatları ilâf sürmekten ve fahiş kazançlar temin etmektedirler.

Yok, dükkâna cerbezeli, hak-kını müdafaa etmeğe kabiliyetli bir kimse girse o zaman ma-nevralarını değiştirmekte ya o maldan kalmamış olduğunu söyleyerek müsteriye savmak o ta yahud da bilmeceburîye meşru fiyatla mal satmağa razı olmak tadır. Hele dükkâna bir zabıtaî belediye memuru girecek olursa o zaman ihtikârdan, fahiş fi-yatlardan eser kalmamaktadır.

Buna mâni olmak için ne yap-malı? Yegâne çare esnafın ve tüccarın bu şekildeki ihtikârları nı daha yakından kontrol ede-bilecek bir teşkilât vücutte ge-tirmektir. Bunun için sivil polis teşkilâtı gibi sivil zabıtaî bele-diye teşkilâtı vücutte getirmek akla mülâyim gelen bir tedbir -dir. Dükkâna girecek her müs-terinin bir zabıtaî belediye me-muru olabilmesi ihtimali, esnaf ve tüccarın en ziyade korkuta-cak ve onları ihtikâr yapma-ktan mümkün mertebe uzakta tu-tabilecek bir tedbirdir.

Hem bu şekildedki sivil zabıtaî belediye memurlarının gebrin diğer işlerini de kontrol vazife-sinde kullanılması kabildir.

Bu teklifimin âlâkadarlarca nazarı dikkate alınacağını ümid ederim.

MURAD SERTOĞLU

Yeni Mısır Başvekilinin ilk beyanâtı

Kahire, 3 (a.a.) — Reuter: Hasan Sabri Paşa, bugün, mebusan meclisinde ilk beyana-tını yapmıştır.

Yeni Mısır başvekilî, harici siyaset hakkında demistir ki:

— Harici siyasetimiz, harbe karışmamış bulunan bütün ya-bancı memleketlere karşı dost-luk üzerine müesses olacaktı. Tamamiyetini ve istiklâlîni idame arzusunda bulunan Mısır, aynı zamanda büyük müttetfiki İngiltereye karşı taahhüllerini ifa etmek ve ittifak ve dostlu-ğu metin ve ruhu ile icra mev-kiine koymak arzusundadır.

İngilizler bazı Ja-pon talebelerini kabul ediyorlar

Londra, 3 (a.a.) — Reuter a-jansının diplomatik muhabirinin salâhiyetler makamattan öğ-rendiğine nazaran Sanghay ve Birmania'den Çine giden yollar hakkında Japonların muhtelif metalibâtı, İngiliz hükûmetin-ce nazarı dikkate alınmakta -dır. Japon hükûmetine yakında bir cevap gönderilebileceği ümit edilmektedir.

Hongkongun tahliyesi

Manila, 3 (a.a.) — Hongkong dan tahliye edilen 1740 kişilik bir kafilâ, bugünlerde beklenil-mekte olan 9 bin kişi ile birlik-te iki vapurla buraya gelmiş-tir.

Balkanların haftalık tarihi

Besarabya'nın Sovyetlerce işgali Balkanlara tehlikeli harb arifesi saatları yaşattı

YAZAN:
M. Necmeddin
DELİORMAN

Besarabyanın Ruslar tarafından geri alınması Bulgarları zıvanadan çıkartacak derecede şımarttı. Sovyetlerin Balkanlar siyasetile yakından alakadar olmağa başlamasından sonra Sofya hükümeti Moskova'ya yakınlığı ve Bulgar umumi efkârına eski İslâv kardeşliği ninnisi söylendi. Bir taraftan Moskova'ya sadakat beyan eden Bulgarlar diğer taraftan sağ ellerini Berlin ve Roma'ya uzattılar.

Besarabyanın Rumanya'dan alınmasını Bulgar gazeteleri zafer mersiyelerile alkışladılar. Onlar zannettikleri ki Besarabyayı alan Sovyetler Bulgarlara "Yürüydün, diyecek ve Bulgar ordusu Dobruca'ya kolaylıkla girivercek. Ruslar böyle bir işareti görülmeyince Macaristanla anlaşarak mihr devletlerine müraacat ettiler. Fakat oradan aldıkları cevabda "Menfi, ye benzemektedir. Bulgar gazeteleri Balkan pakının öldüğünü "Esaret zincirinin kırıldığı", anlatmak için pek çok yazı ve karikatür neşrettirler ve bu neşriyat hâlâ devam ediyor.

30 tarihli "Utro", gazetesi baş makalesinde diyor ki: "Besarabyanın Ruslar tarafından işgali ile yüksek adalet ve hakkaniyet yerini buldu. İki Rumen cyaletine Rus ordularının girişi Bulgaristanda sempati ile karşılandı. Bu hâdiseyi belki de her yerden fazla biz haklı bulduk."

Nöyvi muahdesinin derhal ıhtilali istiyen Bulgarlar Transilvanyanın da behemehal Macaristan'a verilmesi için ektiğini söylemekte ve Sofyadaki Macar sefiri Yüngert - Arnoti'nin Bulgar - Macar dostluğu ve yakınlığı hakkında söylediği sözleri birinci sahifelerinde nakle ediyorlar. Bu suretle bir Macar - Bulgar müesellâh teğriki mesaisinin Rumanyaya tevhihi hazırlamakta oldukları görülen Bulgarlar harbe girişiminin büyük tehlikelerini de anlamış olacaktı ki hududda şimdilik çete çarpışmalarına başladılar. Bulgar - Rumen hududunda ve Tutrakın ile Rusçuk şehirleri arasındaki hududun "Balınar Yenicesi", köyü ötesinde vuku bulan ilk çarpışmaya Bulgar komitecilerinin sebep olduğu bildiriliyor. "Komite", lerin tekrar ortaya çıktığını bildiren telgraf tan anlaşılacağına göre, bu ceterler, Bulgarların evvelce "Dobruca komitesi", namile meydana getirdikleri müesellâh teşkilâtı mensubudurlar.

Rumen - Bulgar hududunun her iki tarafında yaşayan ahâlinin ekseriyetini Türkler teşkil ediyor. Bulgar hududunun berisinde ve Deliormanın, Yenipazar, Pravadı havalisi, Razgrad, Kemaller, Balınar havalisinde ekseriyetle Türkler meskûn oldu-

lav hükümeti en muktedir devlet adamlarından Gavriloviç Moskova'ya elçi göndermek üzere. Sovyetler de Plotnikofun Belgrada gönderdiler. Bu suretle Rus ve Yugoslav milletleri arasında sıkı bir dostluğu doğru gidilmektedir. Yugoslavların olduğu gibi Bulgarların da Rusyadan büyük ümidleri vardır.

Bu yüzden, Yugoslav gazeteleri son günlerde Rumanya'nar muntakalındaki ahâlinin ekseriyetini de Türktür. Binaenaleyh, Rumanya ile Bulgaristan arasında bir harb başlayacak olursa bu zavalı Türkler her cihette harab ve perişan olacaktırlar. Esasen, Bulgar hükümeti on gününberi topharak ellerine silah vermiş başladığı Türkleri Rumanya hududuna sevk etmekte. İlk atışe bu zavalıların sevk edilecekleri muhakkak olduğuna göre bu kardeşlerimize acımamak mümkün değildir.

YUGOSLAVYA

Yugoslavyada kabine değişikliği olacağına dair gelen haberler henüz teyidi etmemiş ise de bazı nazırlar istifa etmiş ve yerlerine Alman dostu tanınan şahsiyetler getirilmiştir.

Maarif Nazırı Maksimoviç'in yerine getirilen Anton Korogets İsvonen radikal partisi sefidir. Doktor Korogets Stoyadinoviç kabinesinde dört yıl dahiliye nazırlığı etmiştir.

1938 senesi intihablarından sonra istifa etmiş ve bu zatın istifası Stoyadinoviçin sukutunu hazırlamıştır.

Doktor Korogets'in kabineye girişi Yugoslav dahili siyasetindeki anlaşmayı kuvvetlendirerek ve Berlin'de memnun edecektir.

Yugoslav harici siyasetinin totaliterlere doğru ilk merhalesi budur. İkinci merhale, Hariciye Nazırı Çingar Markoviç ve ya onun gibi, partilerden haric ve nazırların itimadını kazanmış bir devlet adamının başvekalâte gelmesi ile olacaktır.

Yugoslav başvekalâ İsvetko- viç geçen hafta içinde Hırvatistana gitti. Orada doktor Maçek ve Maliye Nazırı Şutey ve diğer devlet adamlarıyla görüştükten sonra matbuat milletsillerine verdiği beyanatta, "İhtimal ve iktisadî sahalarda yeni değişiklikler yapılması hususunda bir plan hazırlanacağını ve bu planın hiç bir haric nümune- den kopye edilmiyerek Yugoslav geraitine uygun bir şekilde işleneceğini ve yapılacak değişikliklerin kasabalı ve köyliye daha müreffeh yaşayış şartları temin etmesi hususları nazarı itibare alınacağını", söyledi.

Yugoslav devleti İtalya ve Almanya arasında sıkışık kalmış Balkanlı bir devlettir. Bu itibarla, bu iki devletin gücündir memek lâzımdır. Diğer taraftan İslâv kardeşlik siyasetinin Rusyanın Balkanlara yaklaşması üzerine tekrar ortaya çıkmasından istifade eden Yugos-

lav hükümeti en muktedir devlet adamlarından Gavriloviç Moskova'ya elçi göndermek üzere. Sovyetler de Plotnikofun Belgrada gönderdiler. Bu suretle Rus ve Yugoslav milletleri arasında sıkı bir dostluğu doğru gidilmektedir. Yugoslavların olduğu gibi Bulgarların da Rusyadan büyük ümidleri vardır.

Bu yüzden, Yugoslav gazeteleri son günlerde Rumanya'nar muntakalındaki ahâlinin ekseriyetini de Türktür. Binaenaleyh, Rumanya ile Bulgaristan arasında bir harb başlayacak olursa bu zavalı Türkler her cihette harab ve perişan olacaktırlar. Esasen, Bulgar hükümeti on gününberi topharak ellerine silah vermiş başladığı Türkleri Rumanya hududuna sevk etmekte. İlk atışe bu zavalıların sevk edilecekleri muhakkak olduğuna göre bu kardeşlerimize acımamak mümkün değildir.

Yugoslav harici siyasetinin totaliterlere doğru ilk merhalesi budur. İkinci merhale, Hariciye Nazırı Çingar Markoviç ve ya onun gibi, partilerden haric ve nazırların itimadını kazanmış bir devlet adamının başvekalâte gelmesi ile olacaktır.

Yugoslav başvekalâ İsvetko- viç geçen hafta içinde Hırvatistana gitti. Orada doktor Maçek ve Maliye Nazırı Şutey ve diğer devlet adamlarıyla görüştükten sonra matbuat milletsillerine verdiği beyanatta, "İhtimal ve iktisadî sahalarda yeni değişiklikler yapılması hususunda bir plan hazırlanacağını ve bu planın hiç bir haric nümune- den kopye edilmiyerek Yugoslav geraitine uygun bir şekilde işleneceğini ve yapılacak değişikliklerin kasabalı ve köyliye daha müreffeh yaşayış şartları temin etmesi hususları nazarı itibare alınacağını", söyledi.

Yugoslav devleti İtalya ve Almanya arasında sıkışık kalmış Balkanlı bir devlettir. Bu itibarla, bu iki devletin gücündir memek lâzımdır. Diğer taraftan İslâv kardeşlik siyasetinin Rusyanın Balkanlara yaklaşması üzerine tekrar ortaya çıkmasından istifade eden Yugos-

Mahkeme koridorlarında...

60 senelik mücevherat hırsızı (H...) anlatıyor

"Arab bacının çarşafını giyib yüzümü kapatınca.. Nerede hırsız... Nerede hırsız... Diye diye kapıdan çıktım gittim. Böylece ömrümde bir defa da Arab halayığı oldum.."

YAZAN: TALAT SÜMER

Eski bir hırsız. Fersiz gözleri, çünkü günahlarını görmemek için, âdetâ kör olmuş. Titriyen ellerinde, şimdiye kadar hırsızlıkta çabışıklarına izharı neda- met eden bir hal görüldü. Bir yere uzanırken, "çalacağımı", diye bir korku, bir ür- küntü var..

Kendisiyle görüşmek hatıralarını yoklamak, tatlı olacak.

Artık 75 yaşında. Hapishane- neden başka bir yerde yaşamaya bir türlü razı değil. Dışarıya çıkarak kımaz hemen yeni bir vak'a ile telkar içeriye düşüyor. Kendisine sorarsan:

— Hapishane, baba evi! diyor. Yanına yanaştım.

— Merhaba (H...) dayı keyifler nasıl?

— Var ol evlâd.. Nasıl olacak, sürünerek yaşıyoruz.

Bir paket sigara tosladım.

Bunlara sigara çok büyük bir ikramdır. Bu ikramın sonundan bir şey çıkacağını da anlıyordu.

— Bir derdin mi var? Bir şey mi soracaksın bayım? diye sor- du..

— Hayır; sadece küçük bir hasbihal, vakit geçirmeye geldim..

— Âlâ..

— Malûm ya vakitler geçiyor! Sende de bir çok tatlı hikâyeler vardır. Onlardan bir tanesini anlatırsan, bugünümüzü de gün etmiş oluruz.

— Eğlenceli mi olsun?

— Değil mi ya!..

— Öyle ise..

Anlatmadım evvel kendisi de güldü.. Her halde keyifli bir şey olacaktı.

— Bundan kırk sene oldu.. Şehzadebaşında işi kalabalık bir konaga, öteberi aşmak üzere bir gece giriverdim..

Vakit gece yarısı epeyce geçmişti.

Ne ise zorluk çekmeden içeriye girdim. Fakat bütün belâ içinde patladım. Hanımın küpe- lerini, yüzüklerini, bileziklerini cebime yerleştirdikten sonra, ta- mam geldiğim gibi çıkacağım sırada, önüme boş bir teneke ilig- mez mi?

Al sana bir belâ..

Evin içinde bir vaveylâdır koptu.. Nereye gideceğimi ben de şaşır..

Önümde bir oda var. İçeriye daldım.. Dolapları bol..

Fakat ortada bir yataкта bir arab karısı yatıyor, ihtiyar bir şey.. Uyuyor..

Hemen içeriye daldım. Görün- meden dolabın arkasına saklan- dım.. Girenken ayağıma bir şey- ler düştü. Onu da mâni olma- maki için elime aldım. Meğer sokak

çarşafı imiş.. Neyse iyi sliper ol- lur, dedim..

Gürültüden nihayet baci u- yandı.. Fakat ben dolabın arka- sında, emniyettedim.

— Ne oluyo.. ne oluyo?... ..

Diye dışarıya fırlamak iste- di. Sonra tekrar içeriye girdi.. Âdetâ-yıldırım vurulmuş gi- biydi..

— Tövbeler tövbesi.. Erkek- ler de varmış ayol.. Nerede çar- şafı.. .. diyordu.

Çarşafını giyecek, örtünecek, öyle çıkacaktı.. Dışarıdan da :

— Baci neredesin?.. sesleri geliyordu..

O da cevap veriyordu:

— Dur giyineyim, kapana- yım da öyle..

Âlâ, iş yolunda gidiyordu..

Alık baci çarşafını ararken ben dolabın arkasında çarşafı giydim, suratımı kapattım. O hâlâ, arkasını bana dönmüş, kö- şe bucak çarşafını aramakla meşgul..

Usulca kapıdan dışarıya çıktım. Onun taklidini yapı- rak:

— Ayol, hırsız nerede?

Diye araştırmaya başladım..

— Durun polisi çağırayım, di- ye de sokak kapısını açınca di- şarıya fırladım.. Evvelâ kapının önünde:

— Polis yok mu? diye bağı- rıktan sonra, caddeyi tuttum.

Hikâyesini bitirmişti.

— Ah bey, dedi.. İşte bazan bilmeden bizim gibi hırsızlara hizmet eden alıklar da vardır.. Ya şimdiki gibi olup da çarşaf fîlân olmasaydı, o zaman halim ne olurdu?

— Ne olurdu (H...) dayı?..

— Ne olacak.. Pestilimi çıkı- rırdı!

— Nasıl bu hallerine pişman mısın?

Derdli derdli içini çekti:

— Sorar mısın bayım? dedi. Ve sonra ilâve etti:

— Hayatta temiz yaşamak, zâmuslu olmak, dürüst bir ha- yatı takip etmek kadar bahtiyar- lık var mıdır? Gençlik bir daha- cie geçseydi, her halde çok te- miz, çok namuslu bir adam olur- dım..

— Peki şimdi neye ufak tefek hırsızlık yapıyorsun?

— Ne yapayım? Hapishane benim için bir Darülacezdir. İs- tidasız, ıssız, zahmetsiz kabul e- der. Bir iki yumurta çalar bir sepet meyva omuzlar, hapisha- neye gelir, rahat rahat yata- rım.. Zaten ne kadar ömrüm kaldı.. Bir ayağım çukurda..

Hayrette yüzüne baktım. Fa- kat günü da söyleyeyim ki acı- mamak elimden gelmedi.

ALİÇONUN SON GÜREŞLERİ

— No. 85 —

Yazan: Sani KARAYEL

Rober, hasmının çok ata bir kuvvete sahip olduğunu anlamıştı. Aynı zamanda iyi bir pehlivan olduğunu sezmışti.

Fakat, Rober ümidini kesme- mişti. Her halde Türk pehliva- nım bir kuskaca getireceğine kaniydi.

Rober ayağa kalktıktan sonra hücumlara başladı. Yusufu karşı her saldırısı boşa gidiyor- du.

Hele, Roberin ikide birde el- enselerle minderin baricime dli- güşü halkı heyecana getiri- yordu.

Nasıl oluyor da bir dokunma- da koca pehlivan harice düşüyor diye herkes hayret ediyordu?

Alaturka güreşin en bilyü- vasıflarından biri de pehlivana elense çekmekti. Ayak değis- tirirken aksi tarafa elense çek- mek ve bu suretle hasmı boşa- na düşürmek alaturka güreşin gâhserlerinden biriydi.

Yusuf, hasmını elenselerle sersem ediyordu. Bir aralık Ro- ber, Yusufun ayaklarından kap- mak üzere daldı. Lâkin elleri daha baldırlara değmeden ala- turka boyunduruğu yedi.

Yusuf, hasmına zoğlu bir bo- yunduruk çekmişti. Amerikalılar böyle bir boyunduruğu acağını yeni tadyorlardı.

Zoğlu boyunduruk alaturka güreşin mümtaz ve gaddar o- yunlarından biri idi.

Hasma boyunduruğu çektik- ten sonra, baş parmağı ile has- mın gırtlak boğuşuna dayan- mak ve bu suretle nefes ve ilâ- hım kesmekti.

Rober, boyunduruğu yer ye- mez morardı. Soluğu delik ka- laycı körüğü gibi hırıltı verme- ğe başladı.

Fakat Yusuf, hasmını bıraktı. Fazla zorlamadı. Yalnız, iyi bir Türk dersi verdi.

Rober, bir daha Yusufu dala- mazdı. Çünkü, boyunduruğun acısı ciğerine işlemişti.

Rober, Yusufu çapraz da güre- şiyordu. İlk hamlede girdiği çapraz boğuşa gitmişti. Hem de hiç bilmediği bir mukabil oyun- la hasmının altına düşmüştü.

Amerikalılar bizim yanbağ- denilen çoban güreşi oyununu bilmiyorlardı. Bu oyun sahe- serdi.

Yusuf Rober'e, güreş başıyla- dört oyun yapmıştı. Bu oyunla- rın hiç birisini Amerikalılar bilmiyorlardı.

Sarma oyunu, el ense, zoğlu boyunduruk, yan bağ..

Güreşi seyreden mütehasas antrenörler.. Profesyonel ve a- matör güreşçiler, Yusufun yap- tığı oyunlardan hiçbir şey an- lamamışlardı. Birbirlerine so- ruyorlardı:

— Bu nasıl oyun?

— Görebildin mi?

— Nasıl yapı?

Hiç birisi anlamamıştı. Bu o- yunlar Türklere has oyunlardı. Yusuf, ikide birde de:

— Haydi bel..

Diye kalın sesle nâralar sa- vuruyordu. Seyirciler, Yusufun nâralarına bayılıyorlardı.

İri bir erkek sesi, çırpınarak sesleniyordu.

— Hoydi bey!..

Yusuf, hasmını kolayca mağlûb edeceğine emniyet olmu- ştu. Fakat, tam bir müsari gibi temkinli hareket ediyordu.

Rober, hasmını boş bırakmı- yor, mütemadiyen sağden sol- dan hücum ediyordu.

Bir aralık Yusuf, hasmını meşhur çaprazına aldı. Gözleri kararmıştı. Kendisini alaturka güreş yapıyor zannediyor.. çay- ırda, meydana biliyordu.

Yusuf, hasmını çaprazla alır almaz sürdü. Hem de hızla sür- dü. Fakat, ortada meydan yok- tu, küçük bir güreş meydanı bir ring vardı.

Rober, çaprazla hızla gerile- di. Minderden birdenbire çıktı. Arbiter, acı acı düdüklü çalı- yordu.

Halbuki Yusufun düdüklü falan dinlemediği ve işittiği yoktu.

Yusuf, Roberi hızla sürerek ringden uyardı. Rober, seyirci- lerin üzerine yuvarlanıp düştü.

Bereket versin Yusuf iplere takılarak tutundu. Rober fena düştü.

Arbiter ve hakem Yusufu tee- ziyeyle kaldırdılar.. Tercüman va- stasıyla Yusufu sunları söyleti- yorlardı:

— Neden arbiterinin düdüğü- ne kulak vermedin?

— Düdüklü çalınca duracaksın.

— Bir kere daha böyle yapar- san seni mağlûb ilan ederiz?

Yusuf, şu cevabı vermişti.

— Ben, bu güreşin nizamını bilmiyorum. Bizim güreşte dü- düklü falan yoktur. Zurna ve da- vul da pehlivanları kızdırmak için çalar.. A be bu ne iş be?

Güreş, epeyce bir gürültüden sonra, tekrar başlamıştı.

Fakat Rober sersemlemişti. Aptal bir hal almıştı. Ringde mütereddid bir halde duruyor- du. Yusuf sakındı. Hasımın berhad hale geldiğinin farkın- da idi. İkinci bir çaprazla oldu- ğu yerde mağlûb edecekti.

[Sonu var]

Konferans ve temsil

Eminsü Halkevinde:

Eminsü Halkevindeki salonun- da, 5 Temmuz 1940 cuma ve 6 Tem- muz 1940 cumartesi akşamları saat (21) de mütehasas tarafından (Pa- raşüt ve Paragütlük) mevzu bu- rer konferans verilecek ve temsil su- bemiz tarafından 2 perdelik (Has- bahçe) komedisi temsil edilecektir.

Bu toplantılara gelmek isteyenlerin Eminsü bürosundan davetiyelerini al- maları rica olunur.

Hem suçlu hem güçlü

Uyusturucu madde sattığını ihbar ettiği zannile Mahkuleyi dövmek, sövmek ve kolundaki bilezikleri gasbetmekten maz- nun olarak birinci ağır ceza mah- kemesinde muhakeme edilmek- te olan Hasan hakkındaki karar- ın verilmiştir. Mahkeme, dövm- e ve sövmeyi sabit görmüş, Hasanın bu suçlardan bir ay yedi gün hapsine ve 110 kurus para cezası vermesine; gasb fi- lini sabit görmediğinden bu ci- hetten de beraatine karar ver- miştir.

Gevher kalktı. Yüzünü yıkadı. Son- ra pudralandı, solmuş benzine biraz alıllık renk verdi.. Ve.. Ruseni bekle- di.

Sofadan doğru gelen Rusenin ayak seslerini işitince helecanlandı. Fakat, bu zâfa karşı koydu. Emir Hanım kızına metanet yakışır.

— Ne yapıyorsunuz Gevher ha- nım?.. Sizi annenizin yanında ara- rım, fakat, "gitti", dediler.. Niçin öyle sessiz duruyorsunuz, Canım?.. Ne oldu?..

— Demin şu mektubu getirdiler Rusen bey.. İçinde size dair bazı şey- ler olduğu için.. Okuyun da, lütfen doğru olup olmadığını söyleyin..

Gevherin sesinde ve hâlinde gayri- tabii bir ciddiyet vardı. Rusen, ha- yatının müşkül bir dakikasında bu- lundğunu derhal anladı, fakat belli etmedi. Karşının elinden mektubu- aldı ve düşünce düşünce okudu.

Ne cevap verecekti?.. İnkâr mı et-

meliydi? Yoksa, doğrusunu söylemek mi lâzımdı?..

Rusenin aklına evvelâ, inkâr et- mek geldi. Her erkeğin başına böyle bir vaka gelmiştir. Birkaç güzel söz- le karışının gönlünü almak kolaydı. Fakat, sonra..

Elbet, Gevher Rusenin verdiği te- minatla kalmıyacak, başka taraftan da bunu tedkik ettirecekti. Ve karısı hakikati öğrenince pek küçük düş- ecekti. Bunu izzeti nefesine yedireme- di.. İtirafa karar verdi.

— Evet, doğrudur Gevher hanım.. Fakat, bu işe değerdinden fazla ehem- miyet vermeyiniz. Bana bu hatayı yirmi yaşından evvel yaptırılmışlardı. Mektubun yarısı yanlışdır: Benim i- çin o kız yok gibi idi.

— Şu son sözleriniz yanlıştır, Ru- sen bey. Eğer dediğiniz gibi o kızın sizin için ehemmiyeti olmasaydı, beni almadan evvel onu çıkaracaktınız.. Hani babam size "bir daha düşünün", dememiş miydi? İşte çıkarmanın za-

BİR HALAYIGIN SERGÜZEŞTİ

YAZAN: SAİBE ÖRS

— 15 —

mana o vakitti. Mademki bunu yap- madınız, kız tutunuz.. ve.. el'an o- dalığınız, demek ki seviyorsunuz.. Beni yalnız menfaatiniz için aldınız.. Emir Hanım damadı olmak, Okent'te ki madenlerinize faydalı oldu!.. Öyle değil mi, beyefendi?..

Gevher hanım Rusenin en can ala- cak damarına basmıştı. İzzeti nefsi- ni hırpalayordu. Söylediği şey doğru olduğuna için, Rusen kabul etmedi.

— Gevher hanım, sizin canınız u- fak bir şeyi büyütmek istiyor! Oda- lığım varmış farzedelim, ne çıkar- bundan?.. Şimdi ablama bir mektub yazayım, bu mektubu adamlarınızın birile göndereyim. Kız o anda çık- arır bir daha yüzünü görmem. Size söz veriyorum.. İnanın..

— Evet, inanırım. O kadını şimdi

atmağa hazırsınız. Bu sizin için e- hemmiyetli bir şey!.. Olagan iş.. de- ğil mi?.. Tuhaf bir nazariye bu. Val- lahı Rusen bey kaç senedenberi bir- arada yaşıyoruz, fakat, iş yüzünüzü bu akşam öğreniyorum: Pek âdi bir adammışınız!..

— Gevher hanım! Kime söz söyle- diğinizi unutmayın!..

— Evet, doğruyu işlemek hoşunu- za gitmiyor. Fakat, söyleyeceğim şey- leri ister istemez size dinleteceğim: Babamın evine, bu eve bir hırsız gibi girdiniz. Karınız veya karınız yerin- de bir odalığınız varmış. O halde, be- ni almağa hakkınız yoktu. Yalnız be- ni değil, hem babamı, hem annemi, hepimizi birden aldattınız.. Ve.. se- nelerdenberi aldatmaktasınız.. Men- faatperest! İki yüzü! Vıcansız! U-

tanmaz herif!..

— Gevher!

— Gece yarısı evi soymak için giren bir hırsız, vallahi sizden te- midir. Hiç olmazsa onda aklık, fa- kirlilik özrü vardır. Siz aç değildiniz amma, aç gözlü idiniz.. İşlerinizin, istediğiniz gibi yolunda gitmesi için beni âlet diye aldınız.. Sevginiz öbür tarafta imiş. Şimdi artık muvaffak oldunuz. Yükseldiniz. Âlete ihtiyacı- nız kalmadı. Bırakın beni! Atın beni! Gidin bu evden!..

— Bilmiş ol Gevher; eğer bu söz- lerin üzerine buradan çıkarsam bir- daha gelmem.

— Gelme, ben seni istemiyorum! Babamın evinden ben seni kovuyo- rum! Odalığınızın yanına gidin. Ye- riniz orasıdır, burası değil!..

Gevher bu sözleri söylerken, elile- kapıyı gösteriyordu.

— Peki, işte gidiyorum.. Amma, pişman olacaksınız!..

— Evet, sizin gibi alçak bir ada-

ma vardığım için ebediyen pişman o- lacacağım!..

Rusen kapıyı açarken Gevhre- sordu:

— Başka söyleyeceğiniz yok mu efendim?..

Gevher o dakika yüreğinin en derin hissetti. İhtimal ki

S P O R

Yüzme sporu nasıl ilerletilebilir?

Fırsat düştükçe, spora karşı alâkamız yalnız futbol gerçeği için değil, hapse girmeye karşı da bir savunma hattı olarak düşünülmektedir. Bugün gene bu âmillerden bahsedebiliriz.

Yüzme sporunun memleketimizde, imkân nisbetinde revaçta olmadığı aşikâr ve muhakkaktır. Üç tarafı su ile çevrili Türkiye'de ve hemen hemen her tarafı su ile çevrili İstanbul'da, ne klüblerimizin gösterdiği alâka, ne de yüzücü adedi bu imkân derecesinde değildir.

Klüberin lâkaydisi ve halkın binnetice bigâne kalmasının örneğine geçmek için beden terbiyesi teşkilâtı bazı çarelere başvurmakta. Meselâ atletizmdeki bugünkü varlığımız spor teşkilâtının himmetiyle vücud bulmuştur. İstanbul yegâne pisti olan Fenerbahçe pisti her sene beden terbiyesi bölge başkanı tarafından tanzim edilmiş yarışmaların düzenlenmesiyle bu faaliyet göstermemiz lâzımdır.

Bu seneki programda bulunan müsabakaları, aksamadan yapmanın denizcilik ajansı bu cihetle de temin edeceğimiz ümit etmekteyiz. Mecburi spor olarak kabul edilen yüzmede artık teşkilâtî bir faaliyet göstermemiz lâzımdır.

Yüzme müsabakaları

Bölge yüzme şampiyonası seçmeleri bu hafta Büyükdere'de yapılacaktır. Şimdiye kadar yapılan iki müsabakaya talebelerin klüber namına iştirak etmelerine müsaade edilmiş ve gerek Galatasaray, gerek Beykoz klüberimiz talebe olan yüzücülerinden istifade etmişlerdir.

Bölge şampiyonasında talebenin klüber namına müsabaka yapmaması kuvvetle muhtemel olduğundan, klüber zarfı kalacaktır. Bundan Galatasaray mı, yoksa Beykoz mu daha çok müteessir olacaktır. Bunu bu haftaki seçmelerde göreceğiz.

Maks Baer'in bir muvaffakiyeti

Jersey - City, 3 (a.a.) — Dünya sabık ağır siklet şampiyonu Max Baer Tony Galento'ya yedinci raounda nakavut ile mağlûb etmiştir. Max Baer Eylülde, şimdiki şampiyon Joe Louis ile karşılaşacaktır.

Bulgaristana gelecek Sovyet sporcuları

Varna, 3 (a.a.) — Bulgaristana ilk defa olmak üzere gelmek üzere olan Sovyet futbolcuları, buradaki demir yolları timi ile müteaddid karşılaşmalar yapacaklardır. Odesa futbolcuları ile takviye edilmiş olan Sovyet ekibinin yapacağı maçlar büyük bir alâka uyandırmıştır.

Dinamo takımı da geliyor

Sofya, 3 (a.a.) — "Savina", Klübü, Moskova'nın Dinamo takımını Bulgaristana davet etmek teşebbüsünde bulunmuş ve bu hususta hükümetin müsaadesini rica etmiştir. Başvekil Filov, Levski ve Slaviyanın misafiri olmak üzere, Dinamo takımının 13 ve 14 Temmuz tarihlerinde iki karşılaşma yapmasına hükümetin muvafakatini bildirmiştir.

Arabada düştü

Üsküdar'da Bilbüldeci cadde-
sinde Abdülfeyyaz sokaklarında
3 numarada oturan 16 yaşında
Halid eşya nakletmekte olduğu
arabasının Duvarı caddesinde
düşmüş, ayağından yaralanmış,
Haydarpaşa Nümune hastahanesine kaldırılmıştır.

Çöp kamyonu çarptı

Belediyenin 342 numaralı çöp kamyonu Beyoğlu'nda Yelken caddesinden geçerken arka tekerleği yaya kaldırımından geçen Mehmede çarparak ayağından yaralamış, göförl yaka-
lanmıştır.

Kolu kırıldı

Hasköyde Kalaycı bahçede oturan İsak Mason, Hasköyde oturan Dursunun sekiz yaşındaki çocuğu Mustafa'yı iterek düşürmüş, çocuğun kolu kırılmış, Mustafa Şişli Çocuk Hastahanesine kaldırılmış, İsak yakalanarak tahkikata başlanmıştır.

SABAHTAN SABHA

Sanayimize şükür!

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

geliyor. İyi kötü bir çok fabrikalar kurdük ve bir çok demiryolu döşedik. İşte bugün bir top kumaş on mışi fiyatla satın alıyorsa bu bir fabrikanın faaliyetine ve yollarımıza medyunuz. Bir gün sanayileşme programımızı tamamlıyale tatbik etmek bize müeyyesser olursa tam iktisadi istiklâl ve serbestliğe kavuşmuş olacağız.

Vakda hiç bir memleket bütün istihlâlatının müstehlâk olamaz ve başka memleketlerden müstağni kalamaz. Fakat sanayi olmalarıyla memleketin boyunduruğuna altına girmeye mahkûmdurlar.

Avrupa büyük bir iktisadi inkişâl geçirecek. Bu hariden sonra muhtemelen bir çok şeyler değişecektir. Sistemler, para mükayyaları, müşteriler ve alıcılar, kaymetler, her şey. Daha şimdiden Almanyanın alıcı olduğu toprak mahsullerine harbin evvelki kıymeti vermediği halde elindeki malı maddelere harbin evvelkinden çok fazla para istediği görünüyor. Bunun için gösterdiği sebep şudur:

— Malların stok halinde durub duruyor; çürüyecek. Binaenaleyh ucuz vermesinler. Halbuki bizim malımız iptidai maddesi, işçiliği, bütün malzemesi pahalılaşmıştır. Fiyatları artırmakta haklıdır.

Bu pahalılık yüzde on iken, o fiyatları yüzde yüz yükseltmek istiyor.

Almanya henüz harbin bir safhasını kazanmış iken bu vaziyeti ihdas etmiştir. Ya Avrupa'ya tamamiyle tahakküm ederse ne olacaktır?

Almanya harbi sonrası Avrupa iktisadiyatını kendi arzusu dahilinde tanzim etmek işini eskiki banka müdürü meşhur iktisadiyatçı doktor Schacht'a havale etmiştir. Hazırlanan plânın esası şudur:

Avrupa ve bir kısmı Asya memleketleri ikiye ayrılacak, Almanyanın elindeki bütün yerler sanayici, cennubi garbi memleketleri ziraatçı olacaktır. Almanyanın ham madde ve toprak mahsulleri yetiştirecek olan memleketler sanayi ile meşgul olmak kâfiyetinden kurtulacaklar. Beynelimlel mesul taksimi yapılarak serbest iktisad sistemi ile rekabet yüzünden çıkan fazla istihlâl önüne geçilecek. Fiyatlar tutulacak. Tabii bu meyanda ziraatçı olan şark memleketleri ve Avrupanın cennubi şarkisi, yani Balkanların mahsullerine dardara tayan edilen fiyatla katkınaat geçinirken mamul maddeler alabildiğine yükselcecek.

Bu plânı tanzim ve mesaiyi taksim için, Almanyanın emri altındaki sanayicilerden Hollanda, İsveç, Norveç, Belçika sanayicilerini Berlin'de bir konferansa bile davet ettiği rivayet ediliyor. Bir kısmın memleketleri, yarı müstemleke haline sokacak olan böyle bir plânı tahakkük etmemesini temenni etmeliyiz.

Başvekilin teşekkürü

Ankara, 3 (a.a.) — Başvekil Dr. Refik Saydam, kabotajın Türk bayrağına geçmesinin yıl dönümü dolayısıyla muhtelif teşekkül ve yurtdışardan almış olduğu tebrik telgraflarından dolayı teşekkür ve mukabil tebriklerinin ibrâğına Anadolu ajansı ni memur etmiştir.

Fransadaki talebelerimiz

Ankara, 3 (a.a.) — Hariciye Vekâletinden bildirilmiştir: Fransadaki talebe meyânında bulunan Muvaffak Okbayın Toulouse'da Yakub Keleşinin Peugeot'da oldukları ve her ikisinin sıhhatte bulundukları hakkında Hariciye Vekâletine malûmat gelmiştir.

Rumanyadaki ticaret heyetimiz geldi

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

bah Sofya yoluyla şehrimize dönmüştür. Ticaret heyetimizle birlikte Bükreş ticaret ataşemizi Nejad da şehrimize gelmiştir.

Servet Berkin, dün öğleye kadar bazı hususi ziyaretleri kabul etmiş ve öğleden sonra teşkilâtlandırma müdürlüğünde tiftik ve yapacağı ihracatlarını kabul ederek kendileriyle görüşmüştür.

Servet Berkin ihracatçıları Rumanya ve Balkanlarda yaptığı seyahat esnasında edindiği intibaları anlatmış ve Rumenlere verilecek olan yapacağı tiftik-leri tesellüm edecek heyet geçtiği takdirde tüccarların elindeki malların Ziraat Bankası tarafından mübayaa edilmesi hakkındaki tüccarların dilekelerini Vekâlete arzedeceğini söylemiştir.

Servet Berkin dün kendisiyle görüşen bir muharririmize şunları söylemiştir:

— Esas mesguliyetimiz Rumanya olmak üzere iki aya yakın bir zaman zarfında Yugoslavya, Bulgaristan ve Macaristan ile olan ticari vaziyetlerimizi etrafında da tetkiklerde bulun-duk.

Bu tedkiklerimizin ve yaptığımız temaların, hattâ alâkadâr hükümet mahalliyeli giriştiğimiz müzakerelerin iki hedefi vardı. Birincisi; yeni beynelimlel vaziyetlere uygun şekilde yapılması mümkün ticari muamelelerin hangi mevzular üzerinde ve hangi şekilde temininin faydalı olacağı idi.

Bu hususta size şimdiden şunu söyleyebilirim ki: Rumanyada dahil olmak üzere ismini saydığımız memleketlerde en ehemmiyetli ihrac maddelerimize karşı büyük bir ihtiyacın ve alâkanın mevcut olduğunu görmüş bulunuyoruz. Bu müşahadelere fil neticelerini yakında piyasalarımız da müsbet bir şekilde görmüş bulunacaklardır.

Beynelimlel vaziyet dolayısıyla başka piyasalara ihracında müşkülâta maruz kalınması muhtemel olan bir çok maddelerimiz için ismini saydığımız memleketlerin piyasaları güzel bir maharece olacaktır.

Mesaimizin ikinci hedefi bu yeni ticari münasebetlerin ihtiyacına göre bu memleketlerle olan ticaret muahedelerimizin imkân veya tadiline ihtiyacı olup olmadığını araştırmak olmuştur. Bu hususta hülasa olarak diyebiliriz ki, temas ettiğimiz ve varı resmi surette cereyan eden konuşmalarda bize fevkalâde hüsnûkubul ve anlayış gösterilmiştir.

Öyle ümid ediyorum ki, hükümetimiz tesbit edilen bazı formüllerle ihtilî formüllere bağlamak için icab eden tedbirleri yakında olacaktır.

Rumanya ile mübadelesi mevzu bahis olan bir çok maddeler üzerinde Rumanya hükümetiyle hemen hemen tamamen mutabakat hasıl olmuştur. Rumanyadan alacağımız mayı malurukat için vereceğimiz tiftik ve yapacağımız ihracı için lazım olan hazırlıkların alınmış olduğu malumdur. Bu maddelerin sevki sonbahara kadar tamamlanmış olacaktır. Bundan başka başta pamuk olmak üzere diğer maddelerimizin satış ve ihracı da aynı tarzda kısa bir müddet içinde ikmal edilecektir. Bu defa bilhassa Adana pamuklarının ihracına büyük ehemmiyet verilecektir. Bu kısm maddeler üzerinde aynı mutabakatları vücud getirmek için 10 gün zarfında memleketimize bir Rumen ticaret heyetinin geleceğini haber verilebilir.

Rumanyaya ihrac edebileceğimiz bir çok yeni maddeler mukabilinde Rumanyadan alacağımız maddeler bütün orman mahsulleri, ve bunlardan müstak selüloz, gazete kâğıdı, muhtelif kâğıt ve diğer bileümle sanayi mamulâtı olacaktır.

Diger taraftan haber aldığımız göre, Macaristandan da yakında memleketimize bir ticaret heyetle gelecek temaslarda bulunacaktır. Heyetimiz Rumanyadan dönerken iki gün Sofyada kalmış ve bu müddet zarfında Bulgaristan ticaret ve maliye nazırlarıyla temaslarda bulunmuş ve iyi neticeler istihlâl edilmiştir.

Balkanlarda ticaret heyetimize fevkalâde hüsnûkubul gösterilmiştir. Servet Berkin'in Vekâlete izahat vermek üzere, bugün ve yarın yarın Ankara'ya gitmesi muhtemeldir.

Meclisin dünkü içtimalı

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Bunu müteakib ruznameye geçirilerek bazı mebusların mezuhiyetlerine ait meclis riyaset tezkeresi okunarak tasvib edilmiş, ordu subayları heyetine mahsus terfi kanununun dördüncü maddesinin tadiline, cezaevleri inşası için istikraz akdi ve gelecek yıllara sari teahhütlerde bulunulmasına ait kanun lâyihasının ikinci müzakereleri yapılarak kabul edilmiştir.

Erzincan ve Erzincan yer sarımsından müteessir olan muntakabı yardım için yapılan ve yapılacak olan her nevi nakliyatın alınacak ücretlere ait kanun lâyihası ile iera ve iflâs kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ait kanun lâyihasının birinci müzakereleri yapılmıştır.

Meclisin bugünkü toplanışında İstanbul Elektrik İşleri umumî müdürlüğünün 1938 mali yılı bilançosuna ait divan muhasebatı mazbatasına da tasvib edilmiştir.

Meclis gelecek çarşamba günü toplanacaktır.

Mahkûm olan hırsız

Karagörmük ve Edirnekapi ci varında oturan Hanife, Fevziye, Hikmet ve Zeliha Adında dört kadın bir kaç gün evvel Bakırköyüne giderek Kokoni adında manifaturacı bir Rum kadının ve Kırkorum dükkanından, çorab vesaire almak bahanesiyle iki kombinezon, yedi tane jense erkek gömleği, tülband ve ayak kabı çalmışlar, yakalanarak adliyyeye verilmişlerdi. Bunların muhakemeleri dün Sultanahmed üçüncü sulh ceza mahkemesinde neticelendirilmiş, Hanife üç ay on gün; on altı yaşında olan Fevziye ile Hikmetin yaşları ile bu neviden işlerden olan sakıkalari göz önünde tutularak beş ay, bunlara yardımcı edileceği anlaşılan Zeliha da yine beş ay hapse mahkûm edilmişlerdir.

Yanlış tezkere vermişler

Sarıyer polis merkezinde polis memuru İken Hristo adında Arnavut tebaasından birisine Bil-yüklerde oturmadığı halde orada oturuyormuş gibi ikamet tezkeresi vermekten maznun Kemal ile Rifatin bir müddet beri devam eden muhakemeleri dün birinci ağır ceza mahkemesinde neticelendirilmiş, Rifatin suçu sabit görülmediğinden beraatine, Kemal de altı ay hapsine karar verilmiştir.

Ayağından yaralandı

Soför Malikin idaresindeki 338 numaralı belediye çöp kamyonu Eyyüpe Otaklarında karakol arkasında yolun kenarında sürdüğü Arifin idaresindeki 3700 numaralı arabaya çarparak hasara uğratmış, arabanın arka-
sındaki 12 yaşında Mahir oğlu Nacinin de ayağından yaralanmasına sebep olmuştur.

Soför yakalanarak tahkikata başlanmıştır.

Edebiyat ve tenkid

İstiklâl Marşı şairi Mehmed Akif hakkında

Yazan : Ruhi Naci SAĞDIÇ

- 3 -

Akif öldükten sonra onun ufağında ağlayan gözlerde yine Akifin pürüzsüz samimiyeti okundu. Akifteki mütevazı, gösterişsiz samimiyet, onun programsız kalkan cenazesinde yine aynen fakat bütün hasmetle tecelli etti. Ardında bıraktığı iz; bir damla göz yaşından ve nihayet sönüp tükenen bir e-
nin nefesinden ibaret kalmadı. Sütunlara matem saygılarla medhi sena avazları yükseldi ve hâlâ yükseliyor.

Akif hakkında oldukça geniş tafsilatı, ilmiye kütüphanesi sahibi Esref Edibin kitabında gördük. En mükemmel izahları da eski Bahkesir mebusu Hasan Basri Çantayın çıkaracağı büyük ciltde okuyacağız. Akifin Ankaradaki ömrü Hasan Basri ile birlikte geçmiştir. Bilbül şairinin ve istiklâl marşının nasıl bir felâket gününde, ne gibi yaşlı bir ümitsizliğin istilâsı altında;

Korkma!...

Diye bir iman fevvesi halin de fıkırdığını Basriden dinlemeli!

Ben, Akifle - Basri Çantayın tavsiyesi ve Üsküdarlı şair Talât beyin delâleti ile görüşüp tanıştım. Üsküdarlı şair Talât beyin:

Varken bu kadar güzide beytim kaldım yine bir kira evinde

Dediği ikametgâhına gittim. Yanında ceza kanyeri Mus tafa bey varmış. Biraz hoş beşten sonra maksadımı açtım, defletini rica ettim. O, Akifle görüşmek vesilesi çıktığından pek hoşlandı. Doğru Akifin evine vardık. Akif yemekte imiş. Talât beyi "Vay Üstad! Bu ne lûtuf, bu ne iltifat!..." diye can dan tezabürle karşıladı, koltuklayıp yarkaya götürdü. Bombos bir odanın kupkuru tahta sedirine atılmış olan eski bir kilim parçasının üstüne otur-

duk.

Akif köşü aşından eski bir rahve istemlesi getirerek karşımıza yerleştirdi. Talât bey kendi istilâhı gıvesile söylüyordu:

— Vallahi efendi kardeşim! Prens Abbas Halim Paşa hazretlerinin şerefi sohbetlerle gâmiyab olum... Zati faziletiniz gibi bir hüsnü karine nailiyetlerinden dolayı kendilerini tebrik edeceğim doğrusu.

Akif mahzun bir tebessümle cevap verdi:

— Üstad! Yağlı bir kuyruk bulduğum için asıl beni tebrik etmelisin.

Sonra acı bir göğüs geçirerek kendi kendine nurılandı:

— Ah, dedi, ben bir çanak bakla aşına da razıyım!..

(Bakla aş; Harbi Umumi ağı-
lığında, ordunun ve bütün mil-
letin nazarında mukaddes taam
sayılmıştır.)

Basri Çantayın seaimin söyleyerek, tavsiye tezkeresini sunduğün zaman Akifin gözlerinde samimi bir zevk ışığı parlamaya başladı:

— Üstad! diyordu. bu Basri Çantayı siz tanımasnız kimdir? Bu çocuk altınla tartılmaz. Elmasla belki. Fakat o kadar büyük elmas acaba dünyada var mı?

Ben ve Talât bey, Basri Çantayın hassas bir şair gönlünde bu kadar engin bir samimiyetle yer tutmuş olmasına derin bir hayranlık hissediyorduk.

Artık ertesi günden itibaren Akifle her gün Karesi otelinin krahathanesinde, sabahtan akşamlara kadar, konuşuyorduk. Basri Çantay Karesi otelinde misafir kaldığı için Akif onu bir gün ziyaret edip bırakmıyordu.

Artık ertesi günden itibaren Akifle her gün Karesi otelinin krahathanesinde, sabahtan akşamlara kadar, konuşuyorduk. Basri Çantay Karesi otelinde misafir kaldığı için Akif onu bir gün ziyaret edip bırakmıyordu.

Artık ertesi günden itibaren Akifle her gün Karesi otelinin krahathanesinde, sabahtan akşamlara kadar, konuşuyorduk. Basri Çantay Karesi otelinde misafir kaldığı için Akif onu bir gün ziyaret edip bırakmıyordu.

Artık ertesi günden itibaren Akifle her gün Karesi otelinin krahathanesinde, sabahtan akşamlara kadar, konuşuyorduk. Basri Çantay Karesi otelinde misafir kaldığı için Akif onu bir gün ziyaret edip bırakmıyordu.

Artık ertesi günden itibaren Akifle her gün Karesi otelinin krahathanesinde, sabahtan akşamlara kadar, konuşuyorduk. Basri Çantay Karesi otelinde misafir kaldığı için Akif onu bir gün ziyaret edip bırakmıyordu.

Hikâye

EROİN

Sigara dumanlarıyla kaplanmış küçük ve pis kahvenin kapısı yavaşça açıldı.

İçeride tıklım tıklım dolu bulunan insan kalabalığı arasında, altmış altı, tavla, ve kumar oynayan bir kaç serseriden başka hiç kimse, tırsıklıktan sakalı uzamış bir adamın içeri girdiğini görmediler.

Bir serseri yere tükürerek:

— Ali.. Deli Ali...
Diye mırıldandı.

Adam uzun boyluydu. Üzerinde bulunan elbise birkaç yerinden yırtılmıştı. Başındaki şapka'nın solgunlukta ne renkte olduğu belli olamıyordu. Gözleri kırmızı çalıyordu.

Ona Deli Ali diyorlardı. Çünkü iki kere timarhaneyi girmiş ve iyileşip çıkmıştı.

Deli Ali kahveyi dolduran kalabalığı baştan aşağı gözden geçirdi. Kahveci de onu görmüştü. Yanına yaklaştı. Kolundan tutup, tenha bir kupağı çekti:

— Ne istiyorsun, dedi.

Kahveyi dolduran serserilerin bütün nazarıları üzerlerine dönmüştü. Aliyi gören birkaç serseri fışkırdılar:

— Ali bu... Namlı gelmiş buraya?

— Ezeline susmuş olacak.

— Şimdi ensele... enayi...

Kahveci kahve halkının kendilerine baktıklarını görünce, dımdık duran Aliye:

— Gel içeri girelim, dedi.

Yandaki küçük odaya girdikleri vakit Ali kahvecinin iki eline sarıldı, diğeri iterek:

— Neye buraya geldin aptal, diye bağırdı.

Seni felik felik aradıklarını biliyor musun? Ne cesaretle bu işi yaptın.

Ali yavaşça gibi:

—Biraz «Ondan» almıya geldim, dedi.

— O da ne?!

—Bittimmezlikten gelme senden biraz eroin istiyorum.

Kahveci elini sallıyarak:

— Ne eroin dedi. O günler geçti artık. Ben eroin filân satmıyorum. Hem bir an evvel arabanı buradan çek seni polis arıyor. Burada enişmen benim için de iyi bir şey değil.

Ali kahvecinin ellerine sarıldı:

— Ne olur. Biraz ver... Çok istemiyorum... Son defa olmak üzere...

Son defa...

Kahveci sinirli bir sesle:

— Yok dedi... A... Yok işte...

Ali birden sarıldı:

— Anladım, dedi.. katil oldum diye bana vermek istemiyorsun. Belki param çok sanıyorsun değil mi? Fakat alıcandan ben de senin şu pis sütkününü satın alacak kadar para var...

Ali kahvecinin hayret dolu nazarıları altında cebinden kalın bir cüzdanı çıkardı. Aralığından onluk ve beşlik liralara görünüyor. Kahveci bir an durakladı. Bu kadar çok parayı birden onu şaşırtmıştı. Ali gülmeye başladı:

— Şimdi ağzını bir karış açtin...

Şaşkın değil mi? Hah.. hah.. hal..

Çılgın bir kahkaha salıverdi.

Gözleri madeni bir renk almış, eleri titriyordu.

Kahveci içinden karşındakının deli olduğuna hükmetti.

Ali kahveciye döndü:

— Nasıl şimdi de Eroin vermiyecekmiş bana?

Kahveci o an aklından geçen bir fikrin verdiği sevinçle gülmüştü.

— Belki, dedi. Senin için bulduramıyım. Yalnız...

— Yalnız ne?..

— Yeni cüzdanı mı?

— Bunu verisen..

— Evet... İçindekilerle beraber...

— Pekî kabul... Yalnız büyük bir paket olsun...

Kahveci cüzdanı aldı cebine koydu. Sonra Aliye oturmasını işaret etti. Kendisi dışarı çıkıp çarşına bir şeyler söyledi. İçeri girdiği zaman Ali onu ayakta karşıladı:

— Hani eroin?.. Hani nerede?

Kahveci tatlı bir sesle ve ellile cebindeki şişkin cüzdanı okşayarak:

— Burada değil dedi. Çarşıya gonderdim. Şimdi alıp gelir..

Uzun bir sükkattan sonra kahveci merakını yenemiyerek sordu:

— Bu parayı nereden buldun?

Alinin cevap vermediğini gören kahveci yine sordu:

— Birini mi soydun?

— Evet, dün yoldan geçen bir adamı boğazladım. Şu bıçakla...

Bunu söyleyerek cebinden ucu kırık bir kama çıkardı:

— Böylece soktum. Oracıkta öldü. Cüzdanı alıp tüydüm.

— Pekî şimdi neye meydana çıktın?.. Hem bu senin ikinci cinayetin oldu. Seni arıyorlar. Saklandığın yer den çıkıyacak.

Ali derin bir göğüs geçirdikten sonra:

— Düşündüm amma duramadım, dedi.

Eroin... Eroin için... Ona kavuşmak için çıktım... Ona malik olmak için şimdiye kadar neler yapmadım ki zaten hürsüzh, katillik da ha neler... Cinayet işledim para çaldım, neye biliyor musun? Neye.. Eroin için.. yalnız o... Çünkü parasız bana kimse eroin vermiyordu. Sen de, Gorya da, Mandel de hiç biriniz.. Ben de Eroin bulmak için paraya muhtaçtım. Para bulmak için bir çare var... Öldürmek... Ben de onu yaptım... Öldürdüm... Lâkin elimde para olmasına rağmen saklandığın yerden dışarı çıkamıyordum. Biliyorum yakalanacaktım... Lâkin bu gece artık dayanamadım... Çünkü eroinsiz geçirdiğim saatler bana o kadar işkence yapmışlardı ki, onun için çıktım...

Birden kanlı gözlerini kahveciye çevirdi:

— Yoksa beni aldatıyor musun? Parayı aldın eroin gelmedi. Ne zaman gelecek? Söylesene?..

Kahveci gülerken:

— Mademki bana emniyetin yok... Al paranın yarısını veraytın. Belki sana lâzım olur.

Ve cüzdanı çıkardı, açtı. İçinden çıkan paraları saydı, tam iki yüz elli liraydı. Yüz ellişini aldı. Gerisini cüzdana koyarak Aliye uzattı:

— Ali.. Nasıl merd bir adam olduğunu anla...

Ali sevinerek paraları aldı.

Kahve tenhalığıydı. Tavla şakır tırları ve küflüleri gittikçe eksildi. Ali hâlâ bekliyordu. Gözünün önüne eroinin hayali geliyor, elini uzatıp bir avuç almak istiyor, fakat birden uyanıyor ve homurdanıyordu.

Kahveci saatine baktı. Tam 12 idi. Birden dışarıdan gürültüler duydular. Acı bir düdük sesi işitildi. Ali:

— Polis, dedi.

Sonra bakişlarını kahveciye dikti.

— Alçak... Aldattın beni.. alda.. tıldım...

Kamayı çekti, kahveciye atıldı. Bu sırada içeri geçen polisler Aliyi elinden bıçakla beraber yakaladılar.

Alinin ellerine kelepçe vuruldu. Katil yakalanmıştı.

Komisier gülerken kahvecinin omuzuna vurdu:

— Yaşa.. be Hasan efendi, dedi. Bugün iyi bir iş yaptık. Çarşın tam zamanında bize haber verdi. Kerata-yı yakaladık. Dün de bir adamcağzı yaralamış. Öldürdüğünü sanarak paraları çalmış, kaçmış.

Alinin üzerini aradılar, yüz lira ile cüzdanı buldular.

Komisier:

— Yüz ellişini yemiş, alçak, dedi.

Ali kahveciye hain hain bakıyordu, bakikati söylemek bağırma istedi, susturdular, dışarı çıkarttılar.

Ali saçına sözlerle haykırmıyordu. Tamamen delirmişti.

— Hani, hani nerede? Eroin.. Eroin!..

Komisier döndü:

— Bunu bu hale sokan hep eroin denilen o zehirdir. Ah şu eroin satanları bir elime geçirsem...

Kahveci komiserin dışarısını gıcirtmıştı duydu.

Gece yarısı çoktan geçmişti.

Kahveci memnuniyet içinde kahvenin kepenklerini indirirken, iki polis ve bir komiser Deli Aliyi önlerine katmış götürüyorlardı.

Ali her adımda, kendisinden biraz ileride bir eroin yığını olduğunu sanıyor, yere atılıyor. Çırpınıyor... Polisler zorla kaldırıp, yürütüyorlardı.

Ali hapisi, idamı, timarhaneyi düşünmüyordu. Ah biraz eroin olsa Biraz.. çok az... Biraz versinler, sonra öldürsünler onu...

Harabelere akseden dört gölge gittikçe uzaklaştı... Silindi... Kayboldu...

Erenköy, Oktay AKBAL

YURTTA SABAH

Mühim bir eser

"Konyanın iktisadî bünyesine bir bakış,,

Yeni ve mühim bir eser, «Konyanın iktisadî bünyesine bir bakış». Yurdumuzun bu bölgesinde tarihin en eski zamanlarından şimdiye kadar geçen hayatı faaliyetlerin canlı bir izahını görmek için, bu eseri okumak kâfidir.

Hakikaten, Anadolu tarihini az çok bilenler için, Konyanın pek eski zamanlarda, hatâta Osmanlıların ilk devrine kadar, mühim bir ticaret ve sanat merkezi olduğu malumdur. Sümeriler ve Akadlar ticaretlerini genişletmek fikrile buraya kadar uzanmışlardır. Bilinen ilk durum buradan başlanıyor. Sonra Sümerlere hakim olan ve Babil devletini kuran Samiler de Konya havâlisinden çok istifade etmişlerdir.

Hititlere gelince, bu büyük federasyonun iki mühim merkezi, Hattuş ile Karamaşa, arasındaki ticaret yolları arasında Konya ve bölgesi bulunuyordu. Hititlere varis olan Frigyalılar, Lidyalılar, Kapa-dükyalılar vesairleri yine Konya ve havâlisinin ziraat, sanat ve medeniyetçiliğinden istifade etmek yolunu buluyorlar, oraların tekâmül ve inkişafına hizmet ediyorlardı.

Esasen tüccar bir kavim olan Elenderin bura ile mühim münasebetleri vardı. Büyük İskender, Romalılar, Bizanslılar Konyadaki faaliyetlerinin mühim eserlerini bırakmış bulunuyorlardı.

Bütün bu geniş ve uzun tarih safhalarını Konya mintakası ticaret müdürlüğünün çıkardığı bu eserde bütün vuzuhi ve delillerle görüyoruz. Tarih bu kadarla kalmıyor. Müslüman Türklerin de hars ve medeniyet rollerini gözlümlük önünde canlandırıyor. Bunlardan biri Selçukilerdir. Konyayı kendilerine merkez olarak kabul eden bu Türkler, oraların inkişafı için büyük gayretler göstermişlerdir. Bugün hâlâ takdir ve hayretle gördüğümüz eserleri bunun en büyük şahididir. Anadolu ve vahâli merkez adile Konya Selçukluları münkariz olduktan sonra onların yerini tutmak isteyen Karaman oğulları da, Konyada yerleşmişlerdir. O zaman anadoluda türeyen küçük



Konya mintakası ticaret müdürü Zeki Afşin

hükûmetlerin en büyüğü ve en kuvvetlisi olan Karamanlıların da Konyada mühim eserleri görülüyor.

Kitab bu tekâmül ve inkişaf safhalarını resimlerle de tevsik etmekten sonra Osmanlı imparatorluğu zamanındaki sukutu anlatıyor. Buna aid de resimler vardır. O zaman tamamlı sönmüş olan Konyanın terakkî hayatı cumhuriyetle beraber yeni bir hamle kazanıyor. Kalkınma kendini açık bir surette gösteriyor. Bunun en parlak delilleri kitaba konmuş olan krokiler, istatistik cedvelleri ve resimlerdir.

Tarihî hâdiseler gibi, belki onlardan daha çok, daha mufassal olarak ticarî, malî, iktisadî, zirai, sınaî sahalarda pek canlı bir surette gösterilmektedir. Eseri adım adım takip edenler altı, yedi bin yıllık bir Konyanın tarihini her bakımdan derece derece yürüyüşünü gözlerle görmüş gibi olurlar.

İşte memleketimizde ilk defa olarak bir vilâyetimizin gayet müteklik gözlerle incelenerek her bakımdan durumunu gösteren güzel ve pek değerli olan bu kitabı okuyucularımıza tavsiye etmekle büyük bir zevk duyarız. Böyle kıymetli bir eser için çok emek sarf edildiği muhakkaktır. Bunu büyük bir muvaffakiyetle başaran Konya mintakası ticaret müdürü Zeki Afşin'in gayret ve faaliyetini takdir etmek kabil değildir. Kendisini ayrıca tebrik ederiz.

Hazin bir ölüm

Adana mebusu Safa Özler gözyaşları arasında defnedildi

Adana, (Husufi) — Adana, milliyetperver büyük çocukların dan eski Maarif Vekili Safa Özler'i toprağa terketti.

Saat 9.45... Seyhan mebusu Safa Özler'in evinin önünde toplanıyoruz. Bugün, büyük bir talihsizliğin matemini tutan bu evi pencerelerinden taşan yüksek sesleri; bütün seslerin hâkimiyeti. Kalberimizi kısıpırarak avuçları içine alan, ruhlarımız üzerindeki ağırlığını hissettiren derin bir acının tesiri altındayız.

Saat 10. Geniş ve yeşil asfalt caddenin iki tarafında sıralanan jandarma ve istihkâm bölükleri tek sıra olmaktadır. Büyük Millet Meclisi ve Dahiliye Vekilimiz Faik Öztrak adına gönderilen çelenklerle diğer daha on altı çelenk Tümen bandosunun arkasında ellerde. Siyah bir atlaşa bürünmüş Safa Özler'in tabutu caddeye çıkarılıyor. Zaptına imkân olmayan yükseklikler şimdi binlerce Adanalıyı sarsıyor. Nihçin ağıdığımızı müdrikiz. O, arkasından ağılanacak kadar büyük capta bir insan olmasaydı, bir tek kalb halinde bütün Adana bu kadar derin ve şümüllü bir teessür kasırgasına tutulmazdı. Bütün âşabımızı kıvıllı kıvıllı dolayan bu teessür dalgaları arasında ağır adımlarla hareket ediyoruz. Yürüyor cenaze alayı. Asfalt caddenin, Yeni otel önünden geçerek Abidin paşa caddesine dönüyoruz. "Turan", mektebinin önüne geldiğimiz zaman, merhumun bu büyük eseri karşısında bir vakfa duruyoruz. Tekrar harekete geçen cenaze

Yusuf Ayhan

Sivasta ekmekler bozuk çıkıyor

Belediyenin daha esesli tedbirleri bekleniyor

Sivas (Husufi) — Halkın eskiden beri şikâyetini muhtol olan ekmeklerin bozuk ve ekmezi pismemiş olarak çıkışı bütün tedbirlere rağmen bir türlü ıslâh edilememektedir. Sivasta belediyesi bu hususta bugün çalıştığından daha esesli bir şekilde çalışmak mecburiyetindedir. Ekmeklerin bu kadar fene çıkışı halk arasında belediye kontrollerinin lâikliği ve hile yapılmadığı zammı tevdi etmektedir. Belediye'nin halkın şikâyet ve temennilerini ehemmiyetle nazarı itibara alacağını ümid ederiz.

Yarıda kalan sinema

İzmitten yazıyor: Şehrimiz belediye bahçesindeki sinema bu gece gösterilen film en aşağı on defa koptu ve saat on bire geldiği bir sırada elektrik cereyanı kesilerek bahçe karanlık oldu. Bu karanlık içinde:

Muhterem İsmail halkı diye seyrilerle hitap eden bir ses (sinema Sahibinin sesi) bu akşam Kurtuluş bayramı münasebeti sinemanın saat on ikide kadar gösterilmesi için Belediye reisinden müsaade aldığı halde iki sarhoş belediye memurunu ceza-reyanı kesmek için yoldaşın sinemayı yarıda bırakmak mecburiyetinde olduğunu söylemek üzerine halk bahçeyi terke mecbur oldu. Cereyanı kesen memurlar da eşarada halkın huzurunda sarhoş olmalarını ve hallerinin tesbiti için sinema sahibi ile beraber karakola gitmeğe hazır olduklarını ve yaptıkları kanunî vazifelerinden dolayı bu şekilde muahaze edilmelerinin doğru olmadığını söylediler.

Halkın olan belediye, haksız olan sinemacı yahud haksız olan belediye hakkı olan sinemacı, fakat ortada müsbit bir şey varsa o da halkın manen ve maddeten gördüğü zarardır. Acaba bu şikâyeti nereye etmeli?

Askerlik işleri

Davet

Yerli Eminullah As. Şubesinden:

6/2229 sıra kaydında yedek tabib teğmen (36058) kayıt No. lu Bahaettin oğlu Mustafa Şevkinin kısa bir zamanda şubeye müracaatları.

TIYATROLAR

RAŞİD RIZA Tiyatrosu
Halide Pişide beraber
4 Temmuz perşembe günü akşamı
Kadıköy Süreyya bahçesinde
SAĞLARINDAN UTAN
Vodvil 4 perde
Heyet her perşembe akşamı
Kadıköy Süreyya bahçesinde

Deniz
Çınar
17654
Ağacı
İst. Çocuk Esirgeme kurumunun Divanyolu Çocuk Kütüphanesi korosu.
İdare eden: Nuri Sami
COLUMBIA plâklarında

Sultanahmed 3 üncü Sulh Hukuk Hâkimliğinden:

Davacı İst. Telefon direktörlüğü vekili avukat Emin Raif tarafından Suduri M. Hersek aleyhine açılan 940/1336 No. lu dosya ile (98) lira 20 kuruş alacak davasının yapılması olan muhakemesinde Bakırköy Cevizlik Hüseyine sokak No. 5 de BN. Saffet nezdinde iken halen ikametgâhi meçhul bulunduğu anlaşılan müddeialeyh Suduri M. Herseke 15 gün müddetle ilân tebligatı ıcrasına ve muhakemenin de 19/7/940 tarihine müsadif cuma günü saat 14 de talikine mahkemece karar verilmiş olduğundan yevm ve vakti mezkûrda bizzat veya bilvekele mahkemede hazır bulunmadığı takdirde giyaben muhakemeye devam ve karar verileceği ilân tebligatı olunur.

Kulleli As. Lisesi Md. den:

Kulleli, Maltepe, Bursa askeri liselerinin birinci sınıflarına istekli ve bütün girmiş şartlarını haiz olan namzedlerin seçme sınavları 10 temmuz 1940 günü mezkûr liselerde yapılacaktır. Namzedlerin en geç 10 temmuz 1940 sabahı saat sekizde mürekkebli kalemlerle veya hokka kalemlerle işbu liselerde bulunmaları ilân olunur. (224) (5690)

Siirt Belediyesinden

Açık eksiltme konulup talib zuhur etmiyen sondaj kuyuları 15/6/940 tarihinden itibaren bir ay müddetle pazarlığa konulmuştur. Şartnameyi görmek isteyenlerin Ankara İstanbul ve Siirt Belediyelerine müracaatları ilân olunur. (5411)

ADEMİ İKTİDAR
ve BELGEVSEKLİĞİNE
HORMOBİN
Biletleri her eczanede bulunur.
(Posta kutusu 1255) Celsa, İstanbul
Reçete ile satılır.

İstanbul Vakıflar Müdürlüğü İlanları

Semt ve mahallesi	Cadde ceyza sokağı	No. su	Cinsi	Muhammen aylığı	Lira Kr.
Yeşilköy, Ümraniye	Bostan	36	Akşab ev	10	00
Fener, Tevki Cafer	Kiremit	33	Ev	8	00
Fatih, Manisalı Meh	Tezgaçlılar	39		8	00
met Paşa					
Koca M. Paşa, Ali Fakih Dana		6/14	Bedevi tekkesi	8	00
Sametpa, Mirahor, 11-	Çıkmaç Sun-gura	19	Ev	8	00
Yeditepe, Hacı Piri	Hacı Piri mes-cidi arsasında		Baraka	2	00
Ahi Çelebi	Soğancı	71	Dükkan	15	00
Çarşamba, Cebecibaşı		176		2	00
Çarşıda Kavukçular		7		1	50
Mercan	Tiğçılar	7	üstünde odanın 1/4 hissesi	6	25
K. M. Paşa Sancaktar	Marmara	8-7	Meşruta aması	6	00
Hayreddin					

Şeyh Mehmed Geylani Yağçılar
Şepçi hanı odabaşlık ve kahveciliği ile 9 No. lu oda 12 00

Yukarıda yazılı mahaller 941 senesi Mayıs sonuna kadar kiraya verilmeğe üzere açık arttırmaya çıkarılmıştır. İhaleleri 16 Temmuz 1940 sabahı saat on beşte yapılacaktır. İstekliler Çemberlitaşa İstanbul Vakıflar Başmüdürlüğünde Vakıf Aklar kalemine gelmeleri. (5692)

Devlet Demiryolları İlanları

Muhammen bedeli 32195 lira olan 18 kalem muhtelif ampuller 19/8/1940 pazartesi günü saat 15 de kapalı zarf usulü ile Ankara'da idare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin (2414.63) liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikalari ve tekliflerini aynı gün saat 14 de komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler (161) kuruğa Ankara ve Haydarpaşa veznelerinde satılmaktadır. (5665)

Muhammen bedeli 16000 lira olan bir adet hava şahmerdanı ve kompresörü 13/8/940 salı günü saat 15.30 da kapalı zarf usulü ile Ankara'da idare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin (1200) liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikalari ve tekliflerini aynı gün saat 14.30 a kadar komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankara'da Malzeme dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve Sevk Şefliğinden dağıtılacaktır. (5430)

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

- I — Nümunesi mucibince 550 kilo ip açık eksiltme usulü ile satın alınacaktır.
- II — Muhammen bedeli 599 lira muvakkat teminatı 44.92 liradır.
- III — Eksiltme 8/VII/1940 pazartesi günü saat 14 de Kabataşda Levazım ve Mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.
- IV — Nümune sözü geçen şubeden parasız alınabilir.
- V — İsteklilerin tayin olunan gün ve saatte % 7.5 güvenme paraları birlikte mezkûr komisyona müracaatları. (5602)

MİLLÎ PIYANGOYA
Verdiğini PARALAR
VATAN SEMALARINI KORUYAN BİRER
CELİK KANAT OLUYUR.
SİZDE BUGÜN BİR MİLLÎ PIYANGO BİLETİ ALINIZ.

İstanbul Defterdarlığından

Nevi	No.	Miktarı	Muhammen senelik icar	Muvakkat teminat
			metre murabbaı	metre murabbaı
Arsa	1	435	130 50	29 00
"	2	210	63 00	14 20
"	3	525	157 50	36 00
"	4	330	99 00	22 50
"	5	225	67 50	23 00
"	6	330	99 00	22 50
"	7	589	176 70	40 00

Samatya'da Hacı Hüseyin ağa mahallesinin iskele meydanı sokağında vaki yukarıda miktar ve muhammen senelik icarları yazılı 1 ilâ 7 numaralı yedi parça arsa üç sene müddetle kiraya verilmeğe üzere ayrı ayrı açık arttırmaya çıkarılmıştır. Arttırma 15/Temmuz/940 pazartesi - günü saat 14 de MİLLÎ Emlak Müdürlüğünde toplanacak komisyonda yapılacaktır. Senelik kira bedeli dört taksitle ve her taksit peşindir. Taliblerin hizmalarında gösterilen muvakkat teminatla müzayade günü muayyen saatte komisyona müracaatları. (5452)

Sahibi